

DAHA GEÇ KALINMADAN.....

5 Haziran seçimlerinden tu yana daha iki ay geçmedi. Bu kısa süre içinde olup bitenleri birlikte izledik. El atılmadan birike birike yığılan sorunların artık ertelenemez duruma geldiği, bir dört ay daha bekleme-ye tahammül kalmadığı bir sırada, MC'nin baş mimarı ve sorumlusu Adalet Partisi, önemli ortağı MSP'nin karşı çıkmasına rağmen Haziran'da seçim önerdi. Türkiye İşçi Partisi, bu ortamda MC'nin aynı biçimiyle daha uzun süre devam edemeyeceğinin bilincinde olarak «AP ve MHP'siz seçim hükümeti» formülünü ortaya attı. Bu formül kamuoyunda yankı buldu. Ancak CHP, MC iktidarında seçime gitmekte sakınca görmedi ve CHP'nin AP'ye kol vermesiyle 5 Haziran seçimleri yapıldı.

CHP seçimlerden 1973'e oranla daha da başarılı olarak çıktı. % 33'e karşı % 41,5 lik bir oy yüzdesi ve 189'a karşı 213 milletvekili elde etti. Ecevit, seçimin en büyük kazanımla çıkan Parti'nin genel başkanı olarak hükümeti kurmakla görevlendirildi. CHP azınlık hükümeti kuruldu. Azınlık hükümetleri, çok partili parlamenter sistemle yönetilen ülkelerde zaman zaman başvurulan bir yöntemdir; bugün dahi birçok Avrupa ülkesi azınlık hükümetleriyle yönetilmektedir. Ancak azınlık hükümeti kurulurken, hükümete üye vermemek, bu yolla hükümet sorumluluğuna doğrudan ortak olmamakla birlikte dışardan bu hükümete güven oyu verecek partiler önceden saptanır; bu desteğe karşılık hükümet programında öncelikle yer almasını veya almamasını istedikleri konular önceden belirlenir ve buna göre hazırlanan bir programla bu destek sağlanır. Bizde ise, görülmemiş bir yöntemle ve acıdır ki, Demirel gibi demokrasi konusundaki gerçek görüş ve niyetleri çok iyi bilinen birisinin bile demokrasi dersi vermesini, ülkede partiler demokrasisi olduğunu vurgulamasına yol açacak biçimde, «vidan»lara seslenilerek, bazı milletvekillerinin daha birkaç gün önce listesinden seçtikleri partilerine ve grup kararlarına karşı çıkararak bu hükümete oy vermeleri istendi. Doğal olarak bu mümkün olmadı, CHP hükümeti güven oyu alamıyarak düştü.

Oysa, başvurulan yöntem bir yana, CHP'nin hükümet programı —Çark Başak'ta daha önce belirttiği üzere— tek başına çoğunluk sağlayamaması olmanın özüne de sığınarak olası bir CHP - AP koalisyonu programından daha ilerde değildi. 1973'ter-

Nihat SARGIN

den, hatta seçim öncesi verilen sözlerden de oldukça gerilere düşülmüştü. Geriye doğru tersine gelişme daha sonra da devam etti. Başlangıçta demokrasi hakkındaki düşünceleri uyusmadığı için kendileriyle konuşulmaktan dahi kaçınılan AP'ye resmen koalisyon teklif edildi; dahası MHP ile el altından temaslar yapıldığı basına yansdı. Gerçi bu temaslar taraflarca resmen yalanlandı, ama genel sekreter düzeyindeki mektuplaşmalar, bu mektuplardaki üslup ve sınırlı da olsa kamuoyu oluşturma girişimleri gözden kaçmadı. CHP genel başkanının özyimiyle seçim sonuçları ve olası durumlar «içimize sindirilmeye» çalışıldı.

Türkiye İşçi Partisi dışında, liberal demokrat diyebileceğimiz kesimden uç - sol'a (goşizm) kadar geniş bir yelpaze içinde bütün sol kanat seçimlerde CHP'nin arkasında birleşmişti. Seçim sonuçlarında CHP'nin tek başına iktidarı alacak sayıda milletvekili çıkaramamasından doğan şaşkınlık daha sonra hükümet programı okununca yerini ezikliğe bıraktı. Şimdi ise, CHP liderinin şair ruhundan, beceriksizliğinden başlayarak CHP'nin seçim öncesi ve sonrasında üstüste hatalar işlediğini ileri süren iddia ve yakınmalar birbirini izlemekte. Bunlara denecek yok. Ancak bu iddia ve yakınmalarda bulunurken, bizim dışımızdaki sol'un acaba kendisi için de söyleyeceği birsey yok mudur? Şimdiye kadar bu konuda herhangi bir değerlendirme yapıldığına tanık olmadık. Oysa bu konu, geçmişteki yanlışlıklar ortaya çıkarılmasından çok asıl bundan sonrası için önem taşımaktadır. Önemümüzdeki dönemle ilgili taktik ve stratejilerin saptanması bakımından önem taşımaktadır.

Görünen şudur: CHP'nin tek başına iktidarını gerçekleştirme üzere elden geleni yapmış, böylece MC'nin seçim yoluyla düşürüldüğü ve 141 - 142. maddelerin kaldırılmasıyla somutlaşacak göreceli özgürlük ve demokrasi ortamında sol'un rahatlıkla gelişmesine olanak vermek düşüncesi, CHP'nin sonunda ve Türkiye İşçi Partisi'nin dışındaki sol'un geçtiğimiz dönem boyunca genel stratejisi olmuştur. Bunun için CHP'ye açık bono verilmiş, son kurultayından bu yana daha açık biçimde sağa kayışı, önlenmesi için uğraş bir yana, gözlerden gizlenmeye çalışılmış, işçi sınıfı ve sosyalizmin bağım-

sız partisi ile seçime katılması bütün olanaklarla önlenmek istenmiş, bu mümkün olmayınca da TIP'e oy verilmesi için ne mümkünse yapılmış, oy verme adeta vatan ihanelle bir tutulmuştur. Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol ile T.I.P. arasında görüldüğü en büyük fark seçime girme konusuydu. Oysa, T.I.P. de «demokratik toplumsal muhalefetin en etkin biçimde parlamentoya yansımaları» düşüncesiyle yasamın öngördüğü en alt sınır olan 15 ilde seçime katılmış; ama ısrarla sol'un kendine ait görevleri başkasına yüklememek, başkasına bel bağlamamak gereğini vurgulamakta ve demokrasi mücadelesinde önemli yeri alabilecek CHP'nin «demokratik çizgide» olması değil -tutulması'nın önemine işaret etmekte idi. Türkiye İşçi Partisi ile dışındaki sol arasındaki asıl ayrım buradaydı ve T.I.P. seçimleri öncelikle işaret ettiği ve vurguladığı gerekleri karşılamada sağlayacağı yarar açısından değerlendirmekteydi.

Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol'un seçimlerde tam olarak somutlaştığı üzere CHP'ye teslimiyet politikası CHP'nin teslimiyetini de beraberinde getirdi. Daha doğrusu bu sonuca önemli katkısı oldu. Solundan emin olan CHP'nin iktidarı elde etme bakımından sağına güven verme çabası ön plana geçti; bu çaba CHP'nin kaygan zemine giderek sağa kayan konumu ile de çakışmaktaydı. Diğer yandan, seçimin oya baskıyan sonuçlarına bakarak CHP'nin sonunda ciddi bir alternatifin kısa sürede oluşamayacağını düşünün, CHP'nin ise seçim sonrasındaki tutumu ile, sermayenin has partilerine karşı seçimde ileri sürdüğü ve kitlelerden oy aldığı «hesap sorma», «devlet dairelerini faşistlerden arındırma» ve buna bağlı olarak «can güvenliğini sağlama» konularında dahi önemli bir muhalefet yapma olanağını büyük ölçüde yitirdiğini gören egemen sınıflar için, bir CHP iktidarı artık mutlaka gerekiyebilirdi. Bir paradoksa gibi görünebilir ama, başlangıçta, egemen sınıf burjuvazinin bütünün olmasa bile, hiç değilse önemli ve etkin bir bölümü, biriken sorunlarının çözümlerinin —ki hepsi de son tahlilde ekonomik dar boğaza gelip dayanmaktadır ve işçi sınıfı ile emekçi yığınların ekmeği pahasına çözüme kavuşturulmak istenmektedir— olası bir CHP iktidarında, CHP'nin muhalefette olmasından çok daha az sarsıntıya kitlelere kabul ettirilebileceği görüşündeydiler. CHP ve sol'un (Devamı 10. sayfada)

Çark Başak'ın çeşitli sayılarında, Çalışma Ekipleri'nin ilişkisi yazılar yazıldı. Bu yazılar, Çalışma Ekipleri'nin çalışması ve eğitimlerine yardımcı, yönlendirici ve yol gösterici görev yaptılar.

(Temel Eğitim Birimi - Çalışma Ekipleri, Sayı: 8, Ekip Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Sayı: 9, Parti Yapısı

Sürekli İlişki ve Ekip İçi Uyum

Ekipimiz öncü ay önce kurulduğunda, tüm ekip üyeleri olarak amacımızı çalışma alanımızda partimizin sesini duyurmak, partimize yeni arkadaşlar kazanmakla uğraşmaktaydık. Ancak bu doğrultuda yapacaklarımız konusunda yeterince açık görüşlerimiz yoktu. Çünkü o dönemde özellikle mahalle ekipleri konusunda belli bir deney eksikliği söz konusuydu. Ayrıca hemen hepimiz yeni parti üyesiydik ve parti çalışmalarını yeni yeni kavırıyorduk.

İlk iş olarak parti programı ve diğer parti broşürlerini okunmasını planladık. Haftada en az bir gün mahalleye çıkacak, daha önceden tanıdığımız kişilerle ilişkimizi güçletirecek, onlar aracılığıyla yeni ilişkiler yaratacaktık. Ancak o dönem ekip içi uyumu sağlayamadığımızdan, bu konularda fazla başarılı olamadık.

Diğer önemli çalışmalarımızda ilk somut adımları kurduğumuzdan iki ay sonra artık Çalışma alanımızda oturan aklı arkadaşlarımız katıldığı bir eğitim grubu kurduk. Bu arkadaşlarımızı dönüştürürü bir sonra partiyeye girdiler, bunlardan ikisini ekipimize verdiler.

Zaman geçtikçe çalışmalarımız daha düzenli bir biçim alıyordu. Bir taraftan çalışma alanımızda daha çok bulunmaya başlıyorduk, diğer taraftan da ideolojik seviyemizi yükseltmeye çalışıyorduk. Her toplantımızda partimizin süreli yayınlarını okuyup tartışiyorduk. Ayrıca genel olarak toplumu etkileyecek, doğal olarak da partinin tüm kademelerini ilgilendiren önemli olayları (örneğin DİSK'in ilan ettiği genel ayas) ekip içinde genel olarak incelemeyi ve eğitim çalışmalarını kapsamı içine almıştık.

Bu dönem içerisinde çalışmalarımızda en büyük eksiklik, mahallede kurduğumuz ilişkilerde sürekliliği sağlayamamızdı. Örneğin mahallelerimizde çalışabileceğimiz herhangi bir dernek yoktu. Bu yüzden kurduğumuz ilişkileri herhangi belirli bir yöne kaydırıyorduk, ayrıca süreklilik olarak mahalleye çıkamadığımız kusa bir süre sonra bu ilişkileri kopabiliyorduk. İkinci bir eksiklikte de ekip içi uyumu tam olarak gerçekleştiremiyorduk. Bu da birbirimizi haftada ancak bir - iki kez görebilmemiz ve çalışmalarımızın son derece verimsiz olmasına neden oluyordu.

patizan arkadaşlarımız listesini çıkaranak onlarla aramızdaki ilişkileri çok kısa bir süre içinde geliştirdik. Haftanın belli günlerinde bir arkadaşlarla yaptığımız sohbet toplantıları da bu konuda bizim için oldukça faydalı oldu.

Seçim çalışmalarını başladığımızda ekipimiz bir çok önemli sorununu çözmüştü. Artık ö-nümüzdeki görüşün çok kısa bir dönemde mümkün olduğunca çok fazla iş yapmak olduğunu biliyorduk. Bir taraftan ev ziyaretleri yaparak partimizin otuzlara bakışını anlamamızı, diğer taraftan da partimizin genel eylemlerini çalışma alanımızda yürütmemizi gerektiriyordu. Seçim dönemi öncesinde ekip çalışmalarımız bu konuda bize çok büyük faydalar sağladı. Daha önceden kurduğumuz ilişkilerden faydalanarak günde 3 - 4 ev ziyareti yapılabiliyorduk. Nitekim bu kusa dönem içinde toplam 85 - 90 ev ziyareti yaptık.

Yürüttüğümüz genel eylemlerin başında -Görev- gazetesinin satışı geliyordu. Satışları özellikle Cumartesi ve Pazar günleri ev ev gezerek yapıyorduk. Ayrıca satılan ilişkilerimiz olan bazı evlere bir hafta gazete birden bırakıyorduk, bu gazeteleri aynı çevrelerine satmalarını istiyorduk. Bu satışları ayrıca bize ilginç gösteren evlerin adreslerini ve bir iki gün içinde o eve oturma yapıyorduk.

Diğer önemli çalışmalar ise kahve toplantılarıydı. Bu dönem boyunca çalışma alanımızda dört kahve toplantısı yapıldı. Toplantı, yapılabildiği gün dağıtılan ilanlar ve tek tek ilişkide bulunduğumuz evlerin de lasılmasıyla duyuruluyordu. Ayrıca hoparlörle araba ile yapılan duyuru da kullanılmaya başlandı. Kahve toplantılarında kadımların katılımını sağlama amaçla çalışılmaktaydı. Bu sorunu da kahveye ya kin bir evde kadın emekçilerin toplanmalarını sağlayarak aşmayı başardık.

Bildiri dağıtım ve afişleme sırasında çalışma alanımızdaki çok daha geniş bir bölgede çalışmamız, yalnızca emekçi mahallelerini değil diğer tüm oturma bölgelerini de çalışma alanımıza katmamızı gerektiriyordu. Burada posta kutularına bildiri bırakma, seçici caddeleri ve büyük panoları afişleme başardığımız işler arasındadır. Çalışma alanımızda bu şekilde çalışılan ekip dışında destek veremeliymiş duymamız ve kendi olabilmemiz, tüm sempatanlarımızın değerlendirilmesi tüm görüşmelerimizin yapıldığı kadaryla başarılı olamamız başlıca ö-cümlerimizdir.

Çoğunluğu uzun dönem çalışmalarından hatalarımız ve başarılarımız bilerek çıkması bundan sonraki çalışmalarla güvenle bakmamızı sağlıyor.

her işyerinde bir çalışma ekibi, her köyde bir çalışma ekibi

Çark Başak'ın çeşitli sayılarında, Çalışma Ekipleri'nin ilişkisi yazılar yazıldı. Bu yazılar, Çalışma Ekipleri'nin çalışması ve eğitimlerine yardımcı, yönlendirici ve yol gösterici görev yaptılar.

(Temel Eğitim Birimi - Çalışma Ekipleri, Sayı: 8, Ekip Çalışmalarının Değerlendirilmesi, Sayı: 9, Parti Yapısı

Somut Sorunların Dayanmak ve İlişki Kurmakta Becerikli Olmak

Ekip çalışmalarını yollentdiğimiz bölge lüks sementler arasında sıkışan bir gecekond bölgesidir. Yörede oturanların çoğunluğu fabrika, inşaat işçileri ve ev işçilerinden oluşan kadınlar oluşturmaktadır.

Bölgeyle ilk ilişkiler bölgede oturan öğrenci partili işçiler tarafından geliştirilmiştir. Bu ilişkilerde parti propagandasını yaygınlaştırmak amacıyla parti üyeleri tarafından partinin kuruluşu hakkında bilgi verildi. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev işçileri ve ev temizlikçilerdir. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir.

Yörenin somut sorunlarıyla ilgilenmeye amaçlayan ve bu sorunları bir araya toplayan yerel Derneğe gidip gelmeye başladık. Bu süreçte olmuştuk dernek üyelerine üst düzeyde politik tartışmalar yapılmamakta kaçınarak somut sorunlardan hareket ederek ev ev ilişkiler kurmaya çalıştık. Örneğin derneğin düzenlediği yörenin sorunlarıyla ilgili bir anket hazırlanmasında aktif görev aldık. Bu anket çalışmalarında partimizin görüşlerini karşı ilginç artması sağlandı ve çevremizi önemli ölçüde geliştirdik.

Erken seçimin gündeme gelmesiyle bölgedeki çalışmalarımız yoğunluk kazandı. Kötü hava koşullarında bile sabahın ilk saatlerinde ulaşılabildiği şekilde bildirimizi ve Görev gazetesini aksatmadan götürmemiz otulmuş bir ekti yarattı. Bu dağıtım sırasında ağırık verdiğimiz nokta her gazete ve bildiri verdiğimiz kişiyi diyalog kurmaya çalışmak oldu. Örneğin uyum fırsatları gözlenerek ismi, melleketi ve nerede çalıştığı soruldu. Daha sonraki görüşmelerimiz bu kişilerle yapıldı. Bu kişilerle yapıldı. Bu kişilerle yapıldı. Bu kişilerle yapıldı.

Seçim döneminde yapılan kahve toplantısı kalabalık bir kitle tarafından izlendi. Kahve toplantısı bitiminde yapılan sohbetler bölge halkıyla diyalog geliştirdi.

Daha önceki çalışmalarımız sonucu ve başka grupların da katılımıyla partimizin somut alanımızda çalışmaları hızlandırdık. Bu çalışmaların hızlandırılması için parti üyelerinin katılımını sağladık. Diğer bölgelerde işçilerin yoğun olarak katılmasına çalışılarak parti üyelerinin katılımını sağladık. Bu çalışmaların hızlandırılması için parti üyelerinin katılımını sağladık.

Seçim dönemi sırasında gerçekleştirilen partimizin Taksim mitinginde bölgedeki çalışmalar sırasında karşılaştığımız kişilerin katılımını sağladık ve onlarla olan diyalogumuzun daha da gelişmesine önem verdik.

Bölgedeki işçileri yönelik çalışmalarında başarı toplama ve uyum verme amacıyla çalıştık. Bu çalışmaların bir sonucu olarak parti üyeleri tarafından partinin kuruluşu hakkında bilgi verildi. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir.

Kahvelere yönelik çalışmalarımızda gerçekleştirilen iskambil ve tavla oynanarak ilişkilerimizi geliştirmeye çalıştık. Ancak bu çalışmaların diğer çalışmalar yanında verimsiz kaldığını saptadık.

Bu çalışmaların içinde en önem verdiğimiz ve en çok faydasını gördüğümüz ev gezmeleriydi. Bu tip ilişkiler hem daha yakınlık sağlıyor, hem somut sorunların yerinde objektif olarak görerek daha doğru değerlendirmeye iyi alıyor, hem de yeni kişiler tanıyarak yardımcı oluyor. Ev gezmelerinin özellikle ilk arkadaşlarla birlikte yürütülmesinin o evdeki kadımlarla da diyalog kurulmasını sağladığını gözük. Evlerdeki sohbetler sırasında uyum ve sıkıcı politik tartışmalar yapılmamasına önem verdik. Ancak uyum ortamlarında partimiz görüşlerini doğrultusunda orta bulunan herkesin katılabileceği kusa tartışma ortamları yaratmaya çalıştık.

Seçim dönemi sonrası ilk Görev dağıtımını kapı kapı dolayarak, otobüs duraklarında ve kahvelerde olmak üzere üç türlü yürüttük ve 200 gazete sattık. Her yeni Görev dağıtımında bu sayıyı aşmayı amaçlıyoruz. Kahvelerde yaptığımız satışlar verimsiz olduğu ve diyalog kurma olanakları yaratılamadığı için bu tür satışları vazgeçtik.

İlk önceleri gazetemizi almak isteyenlere peki duyup geri dönmüyorduk; daha sonra yöntemimizi değiştirdik. Gazeteyi almak isteyenlere öncelikle diyalog kurmaya çalıştık. Bu sayede gazetenin satışının artmasını gözlemledik. Diyalog kurmada her tartışılan yararlanmaya çalıştık. İnşaat yapanlara çimento karaborsasının söz etmemiz,

evlenen işçilerin su istememiz, iş yaparlara kolay gelmesi için söz başlatıp ortama uygun konuşma yaratmamız otulmuş sorunlar doğurdu. Gazetemizin 15 günde bir çıkmasını, tekrar geleceğimizi, çeşitli problemlerini bize iletmelerini isteyerek bunları gerektigimiz gazetemizde yayınlanmasını çalıştığımızı söyledik. CHP'Nin umut olduğunu ortaya çıkması sonucu bölgemiz de bir yitilgin başlangıcı gözlemledik. Gerçek umudun işçi sınıfı ve onun örgütülü alması güçlü olan Türkiye İşçi Partisinde olduğunu çeşitli örneklerle vurgulamaya çalıştık. Bu çalışmaların bir sonucu olarak partimizin kuruluşu hakkında bilgi verildi. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir.

Seçim sonrasında bir sempatan arkadaş partiiiler hakkında (Seçimler sırasında o kadar yoğun çalıştık, ancak şimdi ortada görünmüyorlar) diye dedikodu edilmeyi korkutarak, partimizin kuruluşu hakkında bilgi verildi. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir. İşçilerin çoğunluğu kadınlar olup, çoğunlukla ev temizlikçilerdir.

Ekipimizin her toplantısından sonra yapılacak toplantılarını düzenli ve samimi, her eylemde sonra yapılacak Görev gazetesinin mutlaka tebliğ ettik. Bu eylemlerimizin sürekliliğini sağladı. Her eylem sonunda da değerlendirmeyi yaptık.

Ekip çalışmaları sırasında parti görüşlerini en iyi şekilde aktarabilmek ve sempatan kazanabilmek için ideolojik sağlamlığın ve politik uyarıcılığın önemini gözlemledik. Ekip içi eğitim çalışmalarını gerek ideolojik konularda gerekse bölgenin somut sorunları konularında yoğunlaştırdık. Karşımıza sık sık gecekond ve konut sorunu çıktığından ekip olarak kendimizi geçekond için bu konuda bir eğitim yapmak hazırlıklarına girdik.

Ekip içi dayanışma ve arkadaşlığın, ekip çalışmalarının başarısına doğrudan yayındığını gördük. Bunun eylemlerimiz sırasında gerçekleştirilen arkadaşça, dostça karşılıklı yardımını yararsız inanıyoruz.

"Türkün 38. maddesindeki tarım yarınca her çalışma ekibi, bir çalışma ve eğitim birimidir. Buna göre, çalışma ekibi, yinler içinde, toplumsal yaşamın çeşitli kesimlerinde görev yapar, görevli bulunduğu çevreye Parti'nin sesini ve eylemlerini götürür, Parti'nin çevre içinde örgütlenmesini geliştirmeye baş görev sayan ilk çalışma birimidir. Görevli bulunduğu alan için de onun bir parçası olarak yer alan çalışmalarını yürütür. Parti üyeleriyle birlikte eylem içinde ve eylem dışında bir eğitimci olarak görev yapar. Parti üyeleriyle birlikte eylem içinde ve eylem dışında bir eğitimci olarak görev yapar. Parti üyeleriyle birlikte eylem içinde ve eylem dışında bir eğitimci olarak görev yapar."

— Çalışma Ekipleri Genelgesi'nden

Temsilci Toplantıları ve Demokratik Merkezizetçilik İlkesi

Nihat SARGIN

Geçen ay içinde dörtlüncü İl Temsilcileri Toplantısı Ankara'da yapıldı. Hatırlanacağı üzere Büyük Kongremize kadar dört bölge Temsilcileri Toplantısı yapılmıştı.

Tüzüğümüzde bu toplantılar ilçe, il ve Genel Merkez düzeyinde olmak üzere gerçekleştirilmis bulunuyordu. İlçe düzeyinde kuruluşa en yakın başkanlığın ilçe yönetimin istediği ilçe aylık toplantıları var (tüzük madde: 38/1). İl düzeyinde ilçe temsilcilerinin il yönetim kurulu ile iki ayda bir yapılan ortak toplantıları görüyoruz. (Tüzük madde: 33/6). Nihayet yukarıda belirttiğimiz bölge Genel Merkez düzeyinde yılda iki kez Bülge Temsilcileri Toplantısı (Tüzük madde: 25) ve İl Temsilcileri Toplantısı (Tüzük madde: 24) düzenleniyor.

Tüzüğümüz bu toplantılar için hemen hemen aynı genel rüfend maddesinde ne getirmiş Toplantı hangi düzeyde yapıyorlusa onunla sınırlı olarak «a) Partinin... etkinliğini artırarak ve örgütünü genişletmekle yönde ve Örgüt'ile ilgili dileklerini ve b) toplantıya çağırın Kurulu'ca görüşülmesinde yarar bulunan konuların görüşülmesi. Bu genel güdümlen maddesi aynı zamanda bu toplantıların düzenlenmesinde güdülen amacı da ortaya koyuyor.

Bu toplantılar Genel Merkez düzeyinde bugüne kadar tüzüğün koyduğu sınırlara uygun olarak düzenli şekilde yapıldı. Öyle görünenmektedir ki, yerel örgütlerimiz de kuruluş sorunlarını aşınca ve bundan da önemli olarak bu toplantıların yararını biz-zat görüp yaşadıkça kendi düzeylerinde benzer sorunları daha düzenli olarak yapmaktadırlar. Böylece tüzüğümüzde sıralanan ve hep birlikte bir bütün oluşturan bu toplantıların sistemi adım adım hayata kavuşturulmaktadır.

Başlangıçta Genel Merkez düzeyinde tertiplenen toplantılarda da, tüzüğün bunlardan nasıl beklediğini biraz düşünün. Çiğdem paşasına da olsa bu toplantıların «gösteri» taraflı daha ayrı bası. Partinin kuruluşundan itibaren ilk altı ay içinde üye ve aday üye olanları hatırlayacaklardı. 1975 sıralarında Ankara'da yapılan ilk İl Temsilcileri Toplantısı, hemen bütün Parti üyelerini ve aday üyelerini biraraya getirmişti. Doğrudan katılımcıların dışında, tüzüğün toplantıyı düzenleyen kurulu ismen çağırması için verdiği yetki biraz da zorlanarak Partinin bütün yönetim kurulları ve Bürokrasi üyeleri ve Kurucu Kurul bu toplantıya davet edilmiş olmuştur. Kapanı ve adaylarımızı «yemel örgütlerdeki nöbetçilerin dışında» toplantının intizam ve güvenliğini sağlamak üzere görevlendirilmişlerdi. O sırada, Partinin ilk altı ay içinde, örgütlenme düzeyine, üyeleri ve aday üyelerine vardığı aşamamın bir göstere ilke kamu oyuna sunulması önem taşıyordu. Gerçi bu toplantıda da kısa süreli bir oturumda tüzüğün öngördüğü asıl amaçla yönelik görüşmeler yapıldı. Ama bu toplantı daha büyük atılım

için bir basamak noktası ödevini görmeliydi. Öyle de oldu. Giderik tüzüğün emri ne daha yaklaşılmaktadır ve ismen çağırılmasını sayıya dahil edilmiştir. Aynı durum yerel örgütlerdeki toplantılar için de söz konusudur. Bu örgütlerimizde yapılan toplantılar da kendi çağ ve sınırları içinde aynı gelişim çizgisini izlemektedir.

Diğer burjuva partileri bir yana, ülkemizde sosyalist partiler içinde de sistematiğe edilmiş şekilde böyle toplantılar düzenlenmesi ilk kez olmaktadır. Diğer ülkelerde bilimsel sosyalist partilerde yapılan «konferanslar» belki bunların benzeri sayılabilir. Fakat tamamen eşit ve ayrı ayrı yukarıya doğru sistemli olarak böyle toplantılar yapılmakta değil, bilimiyor.

Bu toplantıların tüzükte öngörülmesi ve adım adım yapışma geçirilmesi, tüzükte yazılmayan arkadaşlarımızın geçim on yıllık partilerinin deneyimlerinden yararlandı. Geçen dönem Türkiye İşçi Partisi'nin tüzüğünde yukarıda belirtilen maddeler veya benzerleri yer almamaktaydı. Ancak yerel örgüt yöneticilerinin katılacağı bir toplantının düzenlenmesinde engel bir hüküm de olmadığı için, on yıllık parti yaşamında birkaç kez resmen böyle toplantılar düzenlenmiştir. İl Başkanları Toplantısı» şeklinde yapılan bu toplantılardan anımsayabildiğimiz birkaç tane Türkiye İşçi Partisi, 1964'te bir Genel Yönetim Kurulu toplantısının dışına açık bölümünde, Genel Başkan'ın ağzından Kubris'la ilgili tezimiz —ki esası bugün de geçerlidir ve bugün CHP dahil birçok burjuva partileri tarafından da benimsenme durumundadır— ilk olarak açıkladığı zaman, Parti dışında bir yaygara koparmış, gündelik basında çıkan yazılar, masa başı haberleri ve birtakım kuruluşların bildirileriyle aleyhimize bir kamu yolu yaratılmıştı.

Yeni dönem Türkiye İşçi Partisi'nin tüzüğü hazırlanırken geçmiş deneyim ortaya koyduğu gereksinimin bütün kademeleri de içine alacak biçimde sistemize olarak karşınlanacak çibetine gidilmiştir.

Tüzük, bu toplantılar yoluyla gerçekleştirilmek istenen amaç genel güdümlen maddesi ile ortaya koymuş bulunuyor. Bu maddeyi kısaca bir inceleme, tüzüğün dayandığı temel ilke olan «demokratik merkezizetçilik» in yaşama geçirilmesinde bu toplantıların oynayacağı önemli rolü ortaya koymaktadır.

Bu ilkenin uygulanmasını doğrudan ilgilendiren bütün başkanların da görüşlerini, bu maddelerden ayrı olan tüzüğün 67. maddesi şöyle der: «Kademeler arasında yapılacak çalışmalar için, üyeler ve ilk kurulların görüşlerini on doğru şekilde üst kurula iletmesi, üst kurula alınan kararın da bütün bağıli alt kademelerde kesinlikle tasarrufla uygulanması gerekir. Bu nedenle alt kademe yöneticileri, tabanın görüş ve eğilimlerini mümkün olan doğru şekilde üst kademeye iletmekle ve üst kurula kararları ve üyelerine sabır ve dikkatle açıklamakla yükümlüdür.» Buna bir başka deyişle aşağı

görevler belirtildi. Sonucu il başkanları toplantısı ise, 1970'de 4 cü Kongreden önce Parti Genel Merkezinden birtakım sorumsuz kişilerce basılıp eşyalanım yağma edilmiş ve Parti dışından, kendini bilmezlerin, hem de sosyalizm adına buna alkış tutmalarından sonra yapılmıştı. Biraraya gelen il temsilcileri aynı protesto ettiler ve her kadadan ayrı bir sesin çıkışı böyle öyle gösterildi bir ortamda bir bakıma toplanacak Büyük Kongrenin sonucunu da önceden belirtmiş oldular.

Görüldüğü üzere eski dönemde bu toplantıların önem on yılda birkaç gecmek üzere belirsiz zamanlarda Merkez Kurullarının istemi ve esas itibarıyla Merkez yöneticilerinin belirli bir konuyu Örgüte doğrudan aktarması düşüncesine yapılmışlardır. Bu toplantılarda il Temsilcileri de söz alıp konuşmuşlar, örgütleriyle ilgili konuları dile getirmişler; ama bu hiçbir zaman toplantının asıl amacı olmamıştı. (1 cü Büyük Kongreden itibaren Genel Başkan'ın dışında 40 asil ve 20 yedek üyeden oluşan «yedekler» de toplantıya katılıp konuşmuştu. Genel Yönetim Kurulu, tüzükte belirtilen amaçla görüşmelerde birlikte, değişik illerin öden yöneticilerinin çoğunluğu da 60 kişilinin arasına ister istemez katılma durumuna bulunuyordu. Bu da, Genel Yönetim Kurulu toplantılarını dolayısıyla yerel örgüt yöneticileriyle doğrudan ilişkiyi sağlamaya olanak veriyor, aradaki bağıntıyı dolaylı olarak sağlıyordu.)

Buna rağmen il Başkanları Toplantısı'nın düzenli aralıklarla yapılması, hatta bunun için tüzükte madde konulması, geçmiş dönemde yerel örgüt yöneticilerinin devamli arzusu olmuştur. Ancak muhtelif nedenlerle bu arzunun gerçekleştirilemesi 10 yıl boyunca mümkün olmamıştır.

Yeni dönem Türkiye İşçi Partisi'nin tüzüğü hazırlanırken geçmiş deneyim ortaya koyduğu gereksinimin bütün kademeleri de içine alacak biçimde sistemize olarak karşınlanacak çibetine gidilmiştir.

Tüzük, bu toplantılar yoluyla gerçekleştirilmek istenen amaç genel güdümlen maddesi ile ortaya koymuş bulunuyor. Bu maddeyi kısaca bir inceleme, tüzüğün dayandığı temel ilke olan «demokratik merkezizetçilik» in yaşama geçirilmesinde bu toplantıların oynayacağı önemli rolü ortaya koymaktadır.

Bu ilkenin uygulanmasını doğrudan ilgilendiren bütün başkanların da görüşlerini, bu maddelerden ayrı olan tüzüğün 67. maddesi şöyle der: «Kademeler arasında yapılacak çalışmalar için, üyeler ve ilk kurulların görüşlerini on doğru şekilde üst kurula iletmesi, üst kurula alınan kararın da bütün bağıli alt kademelerde kesinlikle tasarrufla uygulanması gerekir. Bu nedenle alt kademe yöneticileri, tabanın görüş ve eğilimlerini mümkün olan doğru şekilde üst kademeye iletmekle ve üst kurula kararları ve üyelerine sabır ve dikkatle açıklamakla yükümlüdür.» Buna bir başka deyişle aşağı

dan yukarı ve yukarıdan aşağı doğru Parti içindeki «kademeli» benzerliklerle de tanımlayabiliriz. Bu dolayım sağlanmasında, kendi çağ sınırlı içinde bütün konuların serbestçe tartışıldığı kongrelerden başlayarak üst kurullara yapılan anketlerin yapılmasına, alt kademelerin ele alınarak, gereksinimleri olan bir konuyu doğrudan üst kurula aktardıkları yazışmalara kadar bir çok olanak mevcuttur. Ama «Parti'nin etkinliğini artırarak ve örgütünü genişletmekle yönde ve örgütüne ilgili dilekleri» sınırlamasıyla da olsa —ki bu sınırlı içinde çok geniş bir alan mevcuttur— bu toplantılar, özellikle yüz yüze olmanın yarattığı geniş olanakla ilkenin yaşama geçirilmesinde önemli öğelerden birini oluşturmaktadır. Bu nedenle de, bütün kademelerde ihmal edilmiş konuların stürel içinde gerçekleştirilmesi gerekir. Böylece üye ve çalışma ekiplemlerinde Genel Merkez'e kadar örgütüne ilgili değil, gereksinim ve önerilerin sözünü söyleyeceği kademeye kadar iletilebilir, aynı yolla en üst kademedeki üye ve aday üyeye kadar yönlendirilebilir ve yararlım sağlanmasında da daha kolay gerçekleştirilebilir.

Nitekim şimdiye kadar gerçekleştirilen toplantılar, demokratik merkezizetçilik ilkesinin hayata geçirilmesinde, buna bağlı olarak Parti birliki ve bütünlüğünün sağlanmasında ve yeni atılımlarda azımsanmayacak yararlar sağlamıştır.

Örgüt le çalışmalarına ilişkin kararların genel politik kararlara kadar Parti yaşamının her bölümünde bütün üyelerin katılmaları sağlanarak birlikte oluşturan görüş, tavır ve yönlendirmeler, Parti'mizin büyük kuvveti olmuştur. Geçmişte görüldüğü ve günümüzde de devam eden sorunlar, değişik illerin öden yöneticilerinin çoğunluğu da 60 kişilinin arasına ister istemez katılma durumuna bulunuyordu. Bu da, Genel Yönetim Kurulu toplantılarını dolayısıyla yerel örgüt yöneticileriyle doğrudan ilişkiyi sağlamaya olanak veriyor, aradaki bağıntıyı dolaylı olarak sağlıyordu.)

Buna rağmen il Başkanları Toplantısı'nın düzenli aralıklarla yapılması, hatta bunun için tüzükte madde konulması, geçmiş dönemde yerel örgüt yöneticilerinin devamli arzusu olmuştur. Ancak muhtelif nedenlerle bu arzunun gerçekleştirilemesi 10 yıl boyunca mümkün olmamıştır.

Vedat Demircioğlu'nun anısı mücadeleimizde de yaşıyor

1971 öncesinde bu yana süregelen faşizmin uygulaması, anti - demokratik bası-kılara hergün bir yenis ekleniyor. Gün geçmiyor ki, bir ileric işçi, emeçli ve öğrenci yararlanmasın, işinden atılmasın, anti - demokratik bası-kılarla karşılasın...

Süregelen cana kıyımların 1968 Temmuzunda TIP Emniyeti İlçe Üyesi Vedat Demircioğlu ile başlatılması bir rastlantı değildir. Planlı faşizmin girişimlerin sonucudur.

Faşizmin bası-kıları ve anti - demokratik uygulamaları, işçi sınıfı ve emeçli kitlelerin politik ve ekonomik mücadelesinin ve örgütlenmesinin, demokratik toplumsal mücadelelerinin geliştiği Türkiye'de, burjuvazinin egemenliğini sürdürdürebilmesi için yaptığı şiddetli tepkilerdir.

Özellikle bu günün koşullarında ve emeçli kitlelerin mücadelesi gün geçtikçe gelişiyor ve güçleniyor.

Vedat Demircioğlu ile başlayan militan yurtsaver savaşların kıyımı kimseyi yitirmiyor. Anıları mücadeleimizde de yaşıyor ve yayılıyor.

TIP'in Kapatılışının 6. Yılı

Partimizin Gelişmesi, 1961 - 1971'in Deneylerinin de Sonucudur

1961 - 1971 Türkiye İşçi Partisi 20 Temmuz 1971'de, 12 Mart faşist döneminin yerleştirilmesi sürecinde kapatıldı. Burjuvazinin işçi sınıfına, anti - emperyalist demokratik hareketlere uyguladığı baskı ve terör Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılmasıyla urmandırıldı.

Demokratikleşmeye set çekmenin ve bu yönde adımlar atmanın öndünde en büyük engel Türkiye İşçi Partisi idi. Burjuvazinin bilmecisiydi. Çünkü işçi sınıfının bilimsel sosyalist çizgide geliştirilen politik hareketi olan Türkiye İşçi Partisi bütün üyesi boyunca demokratik hak ve özgürlükleri en önde gelen savunucusu, bu hak ve özgürlüklerin geliştirilmesinin yılmaz müdacesi oldu-muştu.

Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılması-ladiri ki, başta Anayasa olmak üzere bir çok yasadaki anti - demokratik yönde, geriyere doğru değişiklik yapılmasına fırsatı verdi. Böylece bir yandan demokratikleşmeye set çekmenin, diğer yandan da geliştirilen politik ve şiddet uygulamasının yasal dayanakları yaratılmaya çalışıldı.

1961 yılında kurulan Türkiye İşçi Partisi 1962 yılından itibaren sosyalist kişilerden hareketle katılmaya hızlı bir sosyalistleşmeye sürecine girmiştir. Sosyalist bir ekscene oturan Türkiye İşçi Partisi bu ekscene etrafında geliştirilen anti-faşist ve anti - emperyalist müdacesinin de bayraktarlığını ele alıyordu.

Çeşitlenen anti - demokratik yasaların ve yasadışı hükümlerinin uygulanması ve özellikle 141 - 142. maddelerin kaldırılması yolunda kampanya başlatılıyor, genel ferit çevrelerin desteği sağlanıyor ve Anayasa Mahkemesine bu yönde başvuruluyordu. 141 - 142. maddelerin kaldırılması yolundaki mücadele Türkiye İşçi Partisi'nin en başta gelen başarısı ise bizzati kendii varlığı oluyordu. Bilimsel sosyalist çizgide gelişen bir hareket olarak ilde politik yaşamında yer alması bu maddelerin işlerliğini sınırlıyor ve kusuyor.

Emperyalizm, Amerikan emperyalizminin yüzü geniş kitlelere sergilenmeye başlanıyor ve geliştirilen anti - emperyalist hareket Türkiye İşçi Partisi'nin damgasını taşıyor. Amerikan emperyalizmi, Nato, ikil anlaşmalar, işler kamuoyunun tartışmasına sokuluyor ve kitlelerin bağımsızlıkta yana bilincileri geliştiriliyor.

Türkiye İşçi Partisi 1961 - 1971 döneminde emperyalizme ve faşizme karşı mücadelede bütün demokratik güçlerin

eylem birliğinin sağlanması konusunda en tutarlı görüşleri ortaya koydu. Bu yönde atılan adımlar sınırlı da olsa, savunulan görüşler bu gün de değer taşıyor. Kağıt üstünde de masa başlarında oluşturulmaya çalışılan «güçbirlikleri»nin gerçekleştirilmesi konusunda ve işçi sınıfı hareketini küçük burjuva radikallizminin kuruyuşuna tekama girişimlerine ısrarla karşı duruldu. Güçbirliği ve eylem birliği sorunlarında işçi sınıfının bağımsızlığını koruması gereğine devamlı dikkat çekildi. Bu sosyalist demokratik güçleri devamlı uyarak, bu güçlerin birliğini sağlamaya elden geldiğince gayret edildi.

Türkiye İşçi Partisi'nin 1961 - 1971 döneminde işçi sınıfı öndüğününe sıkı sıkı sarılarak yürüttüğü ideolojik mücadele ise ayrı bir önem taşımaktadır. Türkiye İşçi Partisi bu dönemde de demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesinin diyalektik bütünlüğü üzerinde titizlikle durdu. Demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasında asla bir çelişki yokken ve dolayısıyla sosyalizm mücadelesini erkeleyen görüşlere karşı kesni bir ideolojik mücadele yürütüldü ve bu küçük burjuva sapsması mahkum edildi. Mücadele edilen diğer bir küçük burjuva sapsması ise, bilimsel sosyalizm konusunda balunluklar, tereddütler yaratılan, kendisini açık bir popülizm çizgi olarak ortaya koyan ve sonuç itibarıyla örgütlenme konusunda sosyalist olmayan tereddüt savunan çizgi idi. Bu iki çizgi de 1971 öncesinde kesni bir şekilde uzaletılıyor, işçi sınıfının bilimsel sosyalist çizgisi ve örgütlenme anlayışı korunuyordu.

1961 - 1971 döneminde burjuvazi ve onun göbeğ bağı ile bağli olduğu emperyalizm çizgi devamlı artan bir tedirginlik önemi oldu. Ve yaratılan ilk elverişli ortamda da sorunların çözüm getirime ve bir arada Türkiye İşçi Partisi'nin tasfiye etme yolunda adımlar atıldı. Ama yaşamın, atılan adımların ve görülmekteki başlıkların hareketi tasfiye edemediğini, bunun mümkün olmadığını gösterdi. Kayıplar rağmen hareket kendine bir yol buldu ve 1975 de Türkiye İşçi Partisi yeniden kuruldu.

1975 de kurulan Türkiye İşçi Partisi 1961 - 1971 döneminin bütün olumsuzluklarından, etkisizliklerinden dersler çıkararak ve olumlu yanları daha da geliştirilen bir hareket olarak doğdu. Kurulduğundan bu yana gösterdiği gelişme, 1961-1971 döneminin zengin deneylerinin de sonucu oluyor.

MC Hükümeti Eleştirisi

AP, MHP ve MSP'nin oluşturduğu yeni MC hükümetinin programını inceleyen Başbakan Köprülü aşağıdaki değerlendirmeyi yapmıştır.

BURJUVAZİNİN EN GERİCİ PARTİLERİ İŞÇİ VE EMEKÇİ HALKIMIZA KARŞI YENİ BİR CEPHE İKTİDARI KURMAŞ BULUNUYORLAR

AP, MHP ve MSP, emperyalizmin, büyük sermayenin, büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını savunmak, kitlelerin örgütlenmesini ve mücadelesine set çekmek için yeniden bir araya geldiler. Sömürücü güçler, kusa bir zaman döneminden sonra, ekonomik bunalmış sonuçlarının işçi sınıfı ve emekçi halkımıza yüklenmesinin daha geniş sömürü olanaklarını yaratılmasını ve bagimsizlik, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin engellenmesini, bir CHP iktidarı yoluyla laziv ve sapıtma politikasına gerek kalmaksızın sağlanabileceğine karar kıldılar. Başka alternatifleri, hiç değıştirilmedi, denemeye gerek duymadılar; bu yolda politik kadrolarını yönlendirmediler. Aslında kurulan yeni cephenin programın gerekçe ne olduğunu, hangi çıkarları hizmet yolunda neler yapacağını anlamak için, yeni MC'nin koalisyon protokolü ve programını uzun boylu incelemek gerekiyor. Milliyetçi Cephe'nin oluşturulan partilerinin siyasal özerli ve geçen iktidar dönemindeki icraatları, AP, MHP ve MSP'nin hangi hedefler etrafında yana yana geldiklerini ortaya koymaya yarar. Açıklanan program, bütün kapalı ifadelerine ve aldatmalarına rağmen yalnızca, MC'nin, bagimsizliğe, demokrasiye, emeğe düşman yüzünü bir kez daha sergilediğinden bakımdan bir anlam taşımaktadır.

PROGRAM, AP'NİN DAHA DA SAĞA KAYARAK MHP'YE YAKLAŞTIĞINI GÖSTERMEKTEDİR

Hükümet protokolü ve programının önemli özelliği, üç parti arasındaki ideolojik farklılıkların silinmesinde doğru bir adım olmuştur. Bu üç parti arasında ortak bir noktaya iletinmesinden çok, fazlasıyla ideolojik tezlerin ve yaklaşımların hakim duruma geçmesi olarak yorumlanabilir. Bu anlamda protokol ve programda başarı MHP'nin olmuştur. Adalet Partisi, söz konusu belgelerle, "liberal" görünüşünden hemen hemen kesinlikle uzaklaşmış olmaktadır. Bu gelişmeyi sadece her ne pahasına bir hükümet kurma amacına bağlamak mümkün değildir. Temel nedeni, işçi ve emekçi sınıflar karşısındaki baskıcı politikayı sürdürülebilir için gerici burjuva partilerinin (özellikle bunların en büyüğü olan AP'nin) elinde faşist ideolojiden başka bir ideolojik alternatifin giderek kalmamasıdır.

Yine bu protokol ve bu programa birlikte, AP de MHP gibi, faşizmin "düzün de" değışikliğini, sloganını benimsemisiz gözükmektedir. Yıldızlar "bu düzeni değıştirceklerini" söyleyenler yerine neyi koyacaklarını söyleyenler diyen AP'nin de imza koyduğu hükümet protokolünde ve programında şöyle denmektedir: "Kalkınmanın gayesi... mesut bir toplum düzenini gerçekleştirilmiştir. Programda ayrıca şu cümle yer almaktadır: "...sahhahli bir ekonomik ve sosyal yapıya geçilecektir..." Böylece bugünkü düzenin bu amaçlara uymadığı kabul edilmiştir, yeni bir düzen hedefi gösterilmektedir. Bunun, MHP'nin kendi sloganlarından birini kabul ettiğinden kadar, "indan da çok" bu sloganına AP tarafından da sahip çıkılması biçiminde yorumlanmasa gerekir.

YENİ KOALİSYONUN TEMEL NİTELİĞİ ANTIKOMÜNİZM VE SÖVEN MİLLİYETÇİLİKLER

AP, MHP ve MSP işçi sınıfına ve onun ideolojisine, politik hareketine karşı azgın bir düşmanlıkta birleşmişlerdir. Yeni koalisyonun temel niteliği antiKOMÜNİZM ve göven milliyetçiliktir. İyiden iyiden işkimiş bir yöntemle, "hürriyetlerin kötiye kullanılmasıyla engellenen" bahanesiyle demokratik hak ve özgürlüklere karşı geçmiştekinden daha geniş ve sistemli bir saldırının planlanması yapılmaktadır. "İçgüvenlik, anayasaya ve kanun hakimiyeti" ile ilgili açıklamalar işçi ve emekçiler üzerindeki baskı ve

terörü çok daha ileri ölçülerde vardiirlemek istediğini göstermektedir. Milliyetçi Cephe partileri açkça bir "polis devleti"ni öngörmektedirler. Emiyet kuvvetlerinden güvenliği sağlayıcı "ilk müessesce" olarak söz edilmiş, hükümetin bu konuda "başka müesseseleri" de düşündüğünü göstermektedir.

Bazi suçların "yeni bir hüviyet kazanmasından" ve bu suçlara karşı emiyet kuvvetlerinin "en modern teçhizatla kavuşturulmasından" söz edilmiş, demokratik hakların kullanılmasına karşı yeni tehditlerin planlandığını göstermektedir. Aynı şekilde "kanun hakimiyetinin sağlanmasında", "her türlü imkandan yararlanılmasında yeni baskı yöntemlerinin habercisidir.

Kanun dışı eylemlerle mücadelede "hukuk-un sadece "baştaca" dayanak olarak görülmese işe, hükümetin "başka" dayanakları da meşru sayıldığını göstermektedir.

PROGRAM, BÜYÜK SERMAYEYE VE RÜYÜK TOPRAK SAHİPLERINE YENİ BURGUN, SOYGUN İMKANLARI SAĞLAMAKTADIR

Programda, "yatırımlar için, güvenli bir ortamın yaratılması-na ilişkin ve yukarıda belirtilen baskıcı, antidemokratik hedeflere ek olarak, büyük burjuvazinin hemen hemen bütün taleplerinin yerine getirileceği belirtilmektedir: "...Kamu idaresinde verimlilik artırılacaktır...", "kalkınmaya ters yönde tesir kira eden vergi mevzuatının yeniden düzenlenmesi, büyük sermayeye sağlanan teşvik imkanlarının "her alanda, yeni bir anlayışla" düzenlenmesi; tarımda projeye dayalı kredi sisteminin geliştirilmesi, tarımda teşvik tedbirlerinin yaygınlaştırılması ve özellikle "toprak reformu" ile ilişkin olarak "mülkiyet hakkının tahribine dinen uygulamalar-a bundan böyle kaldırılacağı" ve "mağduriyetlerin önleneneği"; Kamu İktisadi Teşebbüslerinin "kaynak doğurucu" işletmeler haline getirileceği; "kalkınma şirketleri-nin kurulacağı..." ile ilgili açıklamalar, her büyük sermayeye nasıl bir sadakate hizmet edileceğinin göstergeleridir.

PROGRAM, ÜLKE EKONOMİSİNİN İCINE İTİLDİĞİ EKONOMİK BUNALIMIN YÜKÜNÜ İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKA ÇEKİRMİYİ ÖNGÖRMEKTEDİR

Kapitalizmin bunalmış ve büyük sermayenin kara karaya olduğu, kredi, pazar, finansman dar boğaz, bürokratik engeller gibi sorunların işçi ve emekçilerin ortak derdleri, ülke sorunları olduğu aldatmacasıyla söze "ulusal", "federatörler" isteneceği şimdiden bellidir. Milliyetçi Cephe kapitalizmin bunalmış çözümünü esnaf ve zanaatkarları daha hızlı iflasa sürükleyen, köylerde toprakrız sayısını çoğaltan, işsizliği artırarak, pahalıyla sürdürdüğü daha da "uzandıran, işçi sınıfının sömürüsünü yoğunlaştıran yöntemlerle, çalışan kitlelere yüklemeye devam etmenin planı içinde. Ağır dış borçlarla, bu yükü, yavaş yavaş kitlelerin ötesine geçilecek nesillerde aktarmasının hesabını yapmaktadır.

PROGRAM, İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN SINIFLARINI VE EMEKÇİ KİTLELERİNİN TALEPLERİNE KESİN BİR SET ÇEKİLMEKTEDİR

"Çalışma barışı-yla ilgili bölüm faşist ideolojiden esinlenen bir biçimde kateme aamıştır. Emekçilerin en acil sorunlarına ilişkin olarak yapılan öneriler, bu sorunları birşaz yuvayarak söze geçirilmekten ibaretir. Bu arada örneğin yeraltında çalışan için, çalışma koşulları üzerinde hiçbir söz söylemeden sadece "daha kısa zamanca emekçiler hakkında" söz edilmiş, hükümetin işçi ve emekçi kitleler karşısındaki durumunu göstermektedir.

PROGRAM, İŞÇİ VE EMEKÇİLERİN İŞÇİ VE DEMAGOGİYLE YANILTILMA E-AMÇLAMAKTADIR

Programın dikkati çeken bir özelliği, işçi sınıfı dışındaki emekçi kesimlere, köylü-öğrenci, esnaf ve zanaatkarlara karşı bu kesimleri düzene uydurmaya çalışan bir tutum takınmasıdır. Köylerde atıyıp tesislerinin geliştirilmesi, Güneydoğuda mayın-lı bölgelerin mayından temizlenmesi, çalışmalar dışındaki yurttaşlar için de sosyal güvenlik imkânının yaratılması, milli meslek planı, basın emekçileri için yirni yolda emekçilik, sanatçılara vergi muafiyeti gibi vaatlere yer verilmesi, bu tutumun göstergesidir.

MC bu programla işçi ve emekçi kitlelere karşı baskıcı bir politika uygulayacağını bir kere daha ve açıkça ilan etmektedir. Ancak kitlelerin giderek artan mücadelesinden ve kararlılığından çekinmekte, bunun için de mümkün olduğunca karşısındaki mücadele cephesini daraltmaya çalışmaktadır. Milliyetçi Cephe'nin yeni programı ve bu programa esas olan protokol, belli hedeflerin son derece üstü kapalı bir şekilde ifade edilmiş ve sözde emekçi kitlelerinere, araçları belirtilmemiş vadeleri yer vermişliği bir politik demagoji ve aldatma belgesi niteliğinde de taşınmaktadır. Bu tutumun nedenlerinden biri, hiç kuşkusuz, bu hükümetin de uzun süre iktidarda kalsanından emin olmasında ve bir "işçi seçimi ekonomisine kendisini zorunlu hissetmesidir. Fakat bunun yanı sıra işçi sınıfı dışındaki emekçi kitleleri orta tabakaları düzene ulaştırmak ve böylece baskı rejiminin toplumsal bir tabana kavuşturulmasını sağlamak amacı da söz konusudur.

Programın dış politikayla ilgili bölümü daha önemli MC hükümetinin programında pek farklı değildir. Burada da yomuşamadan ve barıştan yana cümlelerin yanında, NATO'nun ve CENTO'nun savunulması, kapitalist dünya sisteminde bağıtığın teyid edilmesine ayrı bir yer tutmaktadır. Hükümet, yomuşama gereğini bile, bu gereği ilk askeri blok arasında dengeye bağlayarak, Türkiye'nin NATO'daki varlığını bir gereksizi olarak kullanma çabasındadır.

Büyük sermayenin en gerici partilerinin bu son ortak programı, işçi ve emekçilerin görevlerinden alıkmak için hangi ideolojiler saldırdı yöntemlerini kullanmaya devam edeceklerine ve temel taktiklerine de açıklık getirmektedir.

Milliyetçi Cephe'nin elebaşları, işçi ve emekçi kitleleri arasında "yeni, bugünkü" den değışik, sömürsüz ve mutlu bir Türkiye-özleminin ne kadar derin olduğunu farkındadırlar. Bu özelemin ve kitlelerin artan mücadelesinin önüne set çekilmez, yanlış kanallara yönlentilemek için emekçi hatkin belli taleplerine cevap verir, bugünkünden farklı bir Türkiye özelemini sağıp çıkar görünümüne girmektedir, faşist planlara kitle tabanı sağlamaya çalışmaktadır. Geri ve bagimli Türkiye kapitalizmi çerçevesinde verilebilecek tavizlerin azınlığı ve kamu devleti görünüşünün geçiciliği ise (kinci yöntemle, yani insanların burjuvazinin politik çıkarları için kullanılmasını, bilimsel olmayan görüş ve açıklamalara mümkün olan bütün büyük yaygın ve etkinliğini kazandırılması yöntemiyle kapatılmaya çalışılmaktadır. Milliyetçi Cephe programında yer alan ve özellikle köçük üreticilere ve kapitalizmin güvnlü bir hayatın yoksun ettiği yaşlı, işsiz, yaşlı kişilerle yönelik vaatler bu yöntemlerin bir belirtisidir. Yine Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi ile ilgili açıklamada imama sahip okullarına, eğitim sisteme ve camilere kadro tahsisine kadar birçok vaat, temelde aynı ideolojik sadırının göstergeleridir.

PROGRAM, MC KARŞISINDA CHP'NİN TARAFSIZLAŞTIRILMASINI ÖNGÖRMEKTEDİR

Burjuvazinin ekonomik taleplerini karşılamada CHP hükümeti programıyla büyük benzerlikler gösteren programda, işçi ve emekçilerin bölme ve faşizme kitle tabanı oluşturmasına yönelik tedbirlerle ek olarak, bir süreden beri izlenen ve seçin sonrası partilerin arzuladığı hesaplarında (yine kazanma) CHP'nin sağ kayıyı getirmeye ve onu ilerici demokratik güçlerden, MC karşısında doğat müttefik olan solumdan bütünüyle soyutlamak üzere hükümetle muhalefet arasında "karşılıklı anlaşma, müsamaha ve anlaşma" konusunda önemli yer verilmektedir. Böylece program, ikinci MC'nin ve dayatmasıyla ezemen sınıfların temel taktiğini somutlamaktadır. MC, kendi tabanını mümkün olan en büyük genişliğe çıkarmaya çalışırken en gerici burjuva partileri arasında olabildiğince sıkı bir birlik, kitlelerin tam anlayışla bir "cephe" kurmaya, CHP'yi kendisi karşısında en azından tarafılaştırmaya ve bütün gücünü işçi sınıfına, onun bagimsizlik, demokrasi, sosyalizm hareketine saldırmaya hazırlanmaktadır. Programda "İktidar - muhalefet" münasebetlerine özel değeri ve önem atfedileceği, "geçmiş siyasi mücadelelerin doğrultusunda bir takım gürgünliklerin, kısıt çekime ve gerçinliklerin devam yerine karşılıklı anlaşma, müsamaha ve anlaşma hakkını kalmak azmi ve kararlı içinde bulunulduğu,

Büyük sermayenin en gerici partilerinin bu son ortak programı, işçi ve emekçilerin görevlerinden alıkmak için hangi ideolojiler saldırdı yöntemlerini kullanmaya devam edeceklerine ve temel taktiklerine de açıklık getirmektedir.

SÖMÜRÜCÜLÜĞÜN EN GERİCİ, EN AZGIN, EN TERÖRİST GÜCÜLERİNİN YÖNETİLMENDEKİ YENİ MİLLİYETÇİ CEPHEYE KARŞI BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, DEN, SOSYALİZMDEN YANA TÜM GÜCÜLERİNİN MÜCADELE CEPHESİ OLUŞTURMALIDIR

CHP'nin salondaki doğal müttefiklerinden kopararak, faşist güçleri bir ölçüde hoşgörü ile karışılması bu güçlerle belli temaslara girmesine sağlamak yönünde planları, CHP hükümetinde da karışık kalmadığını görülmüş endişe vericidir. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar sürekli bir gerilemeye mahkum edilmez, bunun kabulünden başka çözüm bulunmadığı düşüncesine de yanılmamak istenmektedir. Oysa milyonlarca seçmen, oyları, sürekli bir gerileme ve burjuvazinin en saldırgan güçleriyle ulaşma için kullanılmaktadır. 5 Haziran seçimlerinden bugüne kadar tüm politik gelişmeler, işçi sınıfının kulubununu ancak kendisi tarafından sağlanabileceği, "demokratik hak ve özgürlüklerin (del) doğrunda doğruya bu hak ve özgürlükleri kullanacak kişilerle mücadelede yürümlük gerçekleştirileceği" yolundaki partimiz görüşlerine artan oranda haklılık kazandırdı. İşçi sınıfının, propaganda ve örgütlenme için var olan legal olanaklardan sonra da karar yaratılmasına gereğini önemli ileri taşıdı. İşçi ve emekçilerin mücadelesinin irtaya adımılar atmasını CHP'nin olabileceği değil, daha büyük açıklık kazandı. Böylece, CHP'nin sarsıcı desteklenme politikasının yanlışlığı kuşkuyla yer bırakılmayacak biçimde su yüzüne çıktı. Sermayenin en azgın güçleri karşısında, başta işçi sınıfının olmak üzere işçi ve emekçilerin hak ve çıkarlarını büyük etkinlikle savunacak bir örgütlenmenin başarılması olmasının önemli ancak şimdiki derinden derine kavranması şartıdır. Bununla birlikte, Türkiye İşçi Partisi dışındaki soğun yanlılar ve kadar çabuk su yüzüne çıkması olmasa da, gerçek değerdendirler. Fakat gerçekleştirmeye yapıldığı takdirde başlatılacak bir kazanç odaları, Partimizin, denemmiş militan kadroları, yurt çapına yayılmış örgütlenmesi, tutuş ve kararlı yapıyla işçi sınıfının ölçüsü kadar bütün demokrat ve ilerici güçlerin MC karşısında vermek zorunda oldukları anti faşist mücadelesinin de bugün önde gelen güvencesi ve dayanağı olma durumundadır.

"Türkiye İşçi Partisi, işçi ve emekçi kitlelerin mücadelesinin örgütlenmesi, faşizme ve emperyalizme karşı tüm güçler arasında birleşme ve dayanışmanın sağlanması, böylece oluşturulacak anti faşist demokrasi cephesinin kitleleşme gücünü giderek artırması ve niteliğini yükseltmesini yolunda tüm olanakları ve özveriyle çalışma azmini teyid eder.

partili, çark başakın en iyi muhabiri, en iyi dağıtıcısı ve en iyi okuyucusudur.

1. DÜNYA SAVAŞI

1 Ağustos 1914'te Birinci Dünya Savaşı patlak verince Kayseri Almanya'nın bu tarihte Rusya'ya savaş ilan etmesinden sonra, Alman orduları 3 Ağustos'ta da Fransa'ya doğru harekete geçtiler. 4 Ağustos'ta Belçika'ya girmiş, 10 milyon insanın ölümine, 20 milyonu yaralanmasına ve yine milyonlarca yoksulluğuna yol açacak olan büyük savaş bütün dünyaya başlamıştı.

Birinci Dünya Savaşı insanlık tarihinde çok önemli sonuçları olan dönüm noktalarından biridir. Bu savaş, 19. yüzyılın son aşamada emperyalizmin aşamasına girmiş olan kapitalizmin on yıllar boyunca biriken çelişkilerinin doruk noktası olmuştur. Savaş birlikte bu çelişikleri daha da keskinleşmiş ve savaşa katılan ülkelerin birinde, Rusya'da, insanlık tarihinde kapitalizmin sosyalizme geçiş çağını açan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi gerçekleşmiştir.

Ayrıca Birinci Dünya Savaşı yılları uluslararası işçi sınıfı hareketi için de önemli gelişmelere yol açmıştır. İkinci Enternasyonal'in politikasında somutlaşan oportünizm ve sovenizm, işçi sınıfı ve emekçi kitleler arasında kesin olarak mahkum edilmiştir. İkinci Enternasyonal'in oportünist partilerinin her biri kendi ülkelerinin emperyalist burjuvazilerinin safında yer almış, savaşa katılan ülkeler gibi onlar da düşman kamplara ayrılmış, örgüt filen ortadan kalkmıştır.

SAVAŞI HAZIRLAYAN KOŞULLAR

Yirminci yüzyılın başında dünyanın emperyalist ülkeler arasında paylaşımı daha yabak tamamlanmıştı. Emperyalist ülkelerin, nüfus bölgeleri için giriştiği mücadele içinde daha sert biçimler alıyordu. Politik gerilimler sıkı askeri çatışmalara dönüşmeye başlamıştı. 1899 ve 1902 arasında İngiltere Boer Cumhuriyeti, Transval ve Orange'a karşı istila savaşları açtı, 1900'da emperyalist Avrupa devletlerinin yanısıra Japonya ve ABD, Çin'e askeri bir müdahale düzenledi. 1904 yılında Rus-Japon savaşı başladı. Bir yıl sonra Almanya ve Fransa, Fas üzerinde savaşımla sonuçlandı. 1906'da Yunan ve Hersek'in Avusturya - Macaristan tarafından ilhakı büyük bir uluslararası bunalım yarattı. 1911'de yine Almanya ve Fransa'nın Fas yüzünden giriştiği çekişme yeni bir bunalıma yol açtı. 1912 ve 1913'te Avrupa'da iki Balkan savaşı patlak verdi. Bu savaşlarda birbirine giren küçük devletlerin arasında, düşmanlık kampı bölünmüş emperyalist devletler bulunuyordu. Gözde düşman güçlerin kamplaşması tamamlanmış. Bir yanda Almanya, Avusturya - Macaristan ve Japonya'da oluşan Üçlü İttifak diğer yanda ise Fransa, İngiltere ve Rusya'dan oluşan Üçlü Antant bulunuyordu. Fransa bir süre sonra İtalya'yı Üçlü Antant safına geçirmeye başlarken;

SAVAŞ KANSINDAKI BİLMESSEL SOSYALİZM

İşçi sınıfı enternasyonalizmi ülkelerine bağlı kalan tek parti Rusya'daki bilmesel sosyalistlerin partisi oldu. Birinci Dünya Savaşı ilk kez Lenin tarafından emperyalist bir savaş olarak tanımlandı. Lenin, İkinci Enternasyonal yöneticilerinin tutumunu "proletarya davasına ihanet" olarak belirledi.

Bütün ülkelerde işçi sınıfı ve emekçi kitleler, İkinci Enternasyonal yöneticilerinin ihanetini kavramış işçi sınıfı devrimcileri, savaş koşullarında izlenecek yolun arayışını içindeydiler. Bu yol bilmesel sosyalizmin ilkeleri ışığında ortaya kondu. Genç emekçi kitlelerin acil talebi barıştı. Bu talebin yükseltilmesi ve gerçekleştirilmesi zorundaydı. Fakat aynı zamanda, uğrunda mücadele edilerek barışın niteliğinin de açık olarak belirlenmesi gerekiyordu. Emperyalist güçler arasında gerçekleştirilecek bir barış, yani dünyanın bu güçler arasında yeniden paylaşılmasına dayanan bir barış, emekçi halk kitlelerine hiçbir kazanım sağlamayacaktı. Böyle bir barış emperyalizmin mezvelerini güçlendirecek, emperyalistlerin yeni ve daha kanlı bir savaş için hazırlanmalarına olanak verecekti. Sağlam bir barışın kurulabilmesinin yolu emperyalizmin gerletilmesi, yıkılmasıydı.

Barış uğruna, emperyalizmin gerletilmesini ve yıkılmasını temel alan bir mücadele anlayışını benimsenmiş, bilmesel sosyalistler İkinci Enternasyonal'in oportünist liderlerinden ayrılarak kendi çizgilerini birinci oluşturuyorlardı. Oportünist emperyalizme, burjuvaziye karşı mücadeleye emekçi yerine emekçi halk kitlelerini "kendü" burjuvazilerle uzlaşmaya davet etmişlerdi. Buna karşılık Lenin ve onun önderliğindeki bilmesel sosyalistler, emperyalist savaş koşullarında emperyalizmin yenilmesini mümkün kılacak bir mücadele tarzını öneriyorlardı. Bu değerlendirme, emekçi kitleleri sefalet ve açlığa sürükleyen savaşın koşullarında bir toplumsal bunalımın da anası olduğu gözlemine dayanıyordu. Savaş her geçen gün bu bunalımı daha da derinleştiriyor, kitleleri harekete geçiriyordu. Bu koşullarda yanıtlanması gereken soru, bunalımdan çıkış yolunun ne olduğu ve bunalımın işçi sınıfı partisi tarafından nasıl değerlendirilebileceği sorunu idi. Savaş sırasında egemen sınıflar emekçi halk kitlelerine, büyük toprak sahiplerine, sömürgecilere, bir bütün olarak emperyalizmin iktidarına karşı çevrilmeliydi. Böylece bilmesel sosyalist hareketin savaş sırasında temel sloganı doğdu: Emperyalist savaşı iş savaşa çevirmek!

SOSYAL - SOVENİZM NEDİR?

Savaş ve barış konusundaki bilmesel sosyalist politikayı tam olarak kavrayabilmek için, İkinci Enternasyonal yöneticilerinin politikasını tanımlamak için kullanılan "sosyal - sovenizm" kavramını iyi gözlemlemek gerekir. Önemli oportünizme karşı verilen mücadelede en önemli mevzuatından biri, "sosyal - sovenizm-in teorisini geliştiren ve niteliklerinin sergilenmesi"dir. "So-

yal - sovenizm", emperyalist savaş sırasındaki işçi sınıfının nihai hedeflerini ve uluslararası dayanışmasını reddederken, "kendü" ülkesinin burjuvazisizle ittifak yapmak olarak tanımlanabilir. İkinci Enternasyonal oportünistleri bu politikaları için çeşitli gerekçeler ileri sürmüşlerdir. Bunlardan biri, seçileceğini getirecek kapitalizmin çelişkileri hafiflettiği, böylece savaştan önce ümitsizleştiği öngören ultra - emperyalist teorilerdir. Bu teori, savaş sırasında burjuvazilerle yapılan uzlaşmaların halkı çökürmek için kullandığını, Sosyal - sovenizmin süngüdü bir diğer gerekçe de, saldırı karşısında anayurdun savunulması gerekeceği olmuştur. Oportünistler, savaştan önce "halkların" savaş sırasında ilk saldırıya uğrama koşutuna bağlamak istemişlerdir. Böylece emperyalist bir savaşın dayanışma sınıf çıkararak gizlenmeye çalışılmıştır. Oysa bilmesel sosyalizme göre, "savaşın karakteri soldırğının kim olduğuna yada düşmanın kimin yurduna yerleştiğine değil, savaşın hangi sınıfa yararlı ve bu savaşı hangi politikamızın sonucu olduğunu belirler". "Savaşın gerçek topumsal, daha doğrusu gerçek sınıfsal karakterinin ne olduğunu kanıtı, savaşın diplomatik tarihinde değil, savaşın katılan bütün ülkelerdeki egemen sınıfların nesnel konumunun çözümlemesinde aramak gerekir."

Bu bilmesel sosyalist yaklaşımın günümüze için de önemli çok büyükler. Eskiğin olduğu gibi bugün de emperyalizm kendi çıkarları için, yeni sömürgeci politikayı sürdürebilmek için, her türlü savaşa silah-harcama ve savaşlar kışkırtmaktadır. Zaman zaman bu çatışmaları arkasındaki emperyalist kışkırtıcıları hemen tamam mümkün olamamaktadır. Fakat bu gibi çatışmalar içinde yer alan ülkelerin "emperyalist" ülkeler olmaması, bu ülkelerdeki egemen sınıfların "emperyalist" nitelik taşıması da emperyalizmin etki alanını genişletmektedir. Emperyalist blokları güçlendirmek gibi amaçların sonucudur. Savaşın niteliğini belirleyen, savaşa doğrudan doğruya katılan ülkelerin politikaiik düzeyi değil, bu savaşın hangi politikamızın devamı olduğudur.

SAVAŞ YILLARINDA SOSYALİST DEVRİM TEORİSİ GELİŞİYOR

Bilmesel sosyalizmin sosyalist devrim teorisini temel ülkelerin geliştirilmesi savaş yıllarında tamamlanmış. Lenin, Kapitalizmin emperyalist aşamasının çözümlenmesi çabasında "Emperyalizm çağıyla birlikte ortaya çıkan yeni unsurların defterlendirilmesi"ne dayanarak, yeni tarihsel koşullara uygun taktik ve stratejileri geliştirirdi. Böylece biçimlenen sosyalist devrim teorisinin en önemli unsurlarından biri, emperyalizm çağında farklı ülkelerde üst-ekonomik ve politik gelişmeleri sonucunda, sosyalist devrimin aynı anda bütün ülkelerde birden gerçekleşmesinin mümkün olmadığı teziydi. Sosyalizm, başlangıçta ancak bir yada birkaç ülkede zafere ulaşabilir. Sosyalist devrim teorisinin aynı şekilde önemli diğer bir unsuru da işçi sınıfının emperyalist savaşa karşı mücadelesinde yeni mütefikler kazanıldığı teziydi. Ocak 1917'de işçi sınıfının nesnel olarak mütefikli olan

kapitalist ülkeler köylülükleri sınıfı, savaşa yeni tarihsel koşullarla işçi sınıfı, sömürgeci uluslar - sömürge ülkelerin ezilen halkları, yedinci antı - emperyalist hareketinin de desteğini elde ediyordu.

Bu teziyle yalnız teorik bakımdan değil, pratik açıdan da büyük bir önem taşıyordu. Savaş kısa sürede dünyanın çok geniş bir alanına yayılmıştı, Almanya, Türkiye ve Bulgaristan'da da mütefik devletler arasına katılmaya başardı. Buna karşılık Sırbistan, Belçika, Japonya, İtalya, Romanya, Birleşik Amerika ve daha birçok devlet de Antant safına girmişti. Savaşın sonucu olarak ekonomik bakımdan daha güçlü olan kanlı taraftan kazanılacağı ümidi ortaya çıkmıştı. Bu arada savaş, örgütleri güçlere ayrı bir darbe indirmişti. Savaşa katılan ülkelerde bütün sınıflı savaşı için çabıyordu. Tüketim malları üretken sanayi köleleri hızla geriledi. Gıda, giyecek ve benzeri malların fiyatları fişek hızıyla yükseldi. Buna karşılık tekeller, sanayiciler, bankeler durmadan zenginleşiyordu. 1915 yılından sonra emekçi kitleler durumu kavramaya ve savaşın ilk aşamasında kabaran milliyetçilik dalgalı hızla inmeye başlamıştı. Savaşın ikinci yılında Almanya'da anti - militarist gösteriler yayılmaya başlamıştı. İngiltere ve Fransa'da ekonomik ve demokratik talepler için bir mücadele dalgalı yükseldi. 1916'da İrlanda'da ulusal bağışmazlık için bir ayaklanma patlak verdi. Bu koşullarda hemen bütün ülkelerde sosyalist partiler içinde devrimci, enternasyonalist unsurların mücadelesi yükselmeye başladı. Almanya'da Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un önderliğindeki bir grup enternasyonalist, sosyal demokrat partiden ayrıldı. "Spartaküs" birliği adını alarak savaşa ve Almanya'daki savaşı kışkırtılmasına karşı çetin bir mücadele girdiler. Bulgaristan'da Vasil Kolarov, Dimitir Blagoev ve Georgi Dimitroff'un önderliğindeki "Dar" sosyalist savaşa karşı çıktılar.

OPORTÜNİZMİN DİRİLEME CABASI

Kitlelerdeki sola kayışa paralel olarak bazı sosyal demokrat partilerde -merkezci- denilen oportünist unsurlar da yeniden harekete geçtiler. Almanya'da Kautsky, İngiltere'de Mac Donald, Fransa'da Longuet, Rusya'da Martov ve Troçki, bu gizli oportünistler arasındaydılar. 1915'te Zimmerwald'de toplanan birinci uluslararası sosyalist konferans, emperyalist savaşa karşı olduğunu, sosyal demokrat partilerin yöneticilerinin uyguladığı sosyal - soven politikasını karşı çıkıldığını açıklıyordu. Merkezci sosyalistlerin yanısıra, aralarında Lenin'in bulunduğu enternasyonalistler, kanat temsilcileri de bu toplantıya katıldılar. Lenin'in bu toplantıya katılması çekişli ülkelerde enternasyonalist unsurların birleştirilmesi yolunda önemli bir adım atmış oldu. Konferans sırasında adını "Zimmerwald sol"u, bir bakıma gelecekteki Üçüncü Enternasyonal'in çekirdeğini oluşturuyordu.

SAVAS VE ULUSAL, KURTULUŞ HAREKETİNİN DOĞUŞU

Emperyalist savaşın sonuçları bütün sömürgeci savaşımlı ülkelerde de kendisini gösterdi. Savaş yüzünden Asya'daki sömürgecilerine gereken ihtiyaç gideremeyen emperyalist Avrupa ülkelerinin yerini ABD ve Ja-

ponya almaya başladı. Almanya'nın yeminli savaşta, İtalya'nın "Zülfüye gidermek tüm bağışmazlığı" getiren, Tarafından İtalya'dan İran emperyalist koalisyenlerinin rakabet alanlarından biri haline geldi. İngiltere ve Rusya karşısındaki sömürge bağımlılığı arttı. Bu arada tarım ürünlerinin dünya piyasalarındaki akışındaki zorluklar Asya ve Afrika ülkelerindeki geniş köylü yığınlarının durumunu daha da kötüleştirdi. Bu ülkeler emekçilerinin hayat düzeyi sürekli bozuluyordu. Bu arada, ilk ifadesini dinsel sloganlarla bulan köylü hareketleri boy göstermeye başladı. Genç ulusal kurtuluş hareketi içinde ulusal burjuvazi giderek aktif bir rol oynuyordu. Örneğin Hindistan'da 1916'da toplanan Ulusal Kongre, derhal bir özerklik anlaşmasını yapmalarını talep ediyordu. Endonezya ve Filipinler'de de aynı yıllarda bağışmazlık hareketi kitlesel bir nitelik kazandı. Fransız Hindicini'nin köylü gösterileri 1916'da stajlı ayaklanmalara dönüştü. Benzeri gösteriler hemen bütün Asya ve Afrika ülkelerinde gözleniyordu.

BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİ

Emperyalist sistem içindeki çelişkilerin derinleşmesi, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin ortaya çıktığı nesnel ve özel koşulları hızla yaratıyordu. Çarlık Rusya'sı de çöken özgü bütün toplumsal ve politik çelişkilerin en yoğun biçimini aldı ve bir yontak halinde toplandığı ilke durumundaydı. Bu koşullar işçi sınıfının politik öncülüğü tarafından değerlendirilmesini, kapitalizmin dünyadaki tek toplumsal sistem olarak egemenliğini son veriyor, ilk sosyalist devlet doğuyordu. Böylece bilmesel sosyalistlerin, uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki enternasyonalist kanadın, oportünizme karşı mücadeleye geliştirdiği temel teziyle pratikte de kanıtlanmış oluyordu. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerinin bütün dünyadaki mücadelesine yeni bir hız kazandı. Emperyalist savaşa karşı alınan tutarlı ve kararlı tutumun zaferi karşısında oportünizmi ve sovenizmi iflaka da kesinleşti.

DÜNYADA SAĞLAM VE KALICI BİR BARİŞ İÇİN

Birincisinin bitiminde 25 yıl sonra insanlık ikinci bir dünya savaşına daha yasadı. İki dünya savaşının yuzmilyonlarca insana çektiği acıları hiçbir zaman unutamayan burjuvaziler hastalar, bulaşıcı hastalık taşıyıcıları haline bile planlarken bir nükleer savaş olanlığı kesinlikle ortadan kaldırmak görevine karşı karşıydılar. Savaşın geçen son otuz yıl içinde dünya sosyalist sisteminin oluşması ve sürekli olarak güçlenmesi, kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve demokrasî hareketinin yükselmesi, ulusal kurtuluş hareketinin durmaması gelmişse, dünyada güç dengesi büyük ölçüde değişmiştir. Yürüdüğüne sağtam katıcı bir dünya doğurabileceğini görmek perspektifleri ortaya çıkarmıştır. Fakat bu hedefe de kendilliyünlü uluslararası sosyalistlerin mücadelesinin güçlendirilmesi, dünya devrimci güçlerinin birliğinin sağlanmasıdır. Savaşın bitirilmesi barış politikasının yeni başa- rılara doğru götürülmesi, sağlam ve kalıcı bir barış hedefine giden tek yoldur.

Daha Geç Kalınmadan

«Başarılı 1. sayfa»- bugünkü durumunda ise buna mutlaka gerek duyulmasıdır. İkinci MC'nin kurulmasında bu görüşler de önemli etken oldu.

Toplum yaşamında bir iki ay çok kısa bir zaman dilimidir. Ancak bazan öyle anlar olur, o sürede aylarca biribirine aykırı olarak gerçekleşir, öyle yoğunlaşır ki, bu bir anlık süre uzun zaman boyunca ancak edilebilecek kazanımları sağlar veya bu kazanımları sağlanacak gözlem ve deney birikimine olanak verir. Bu küçük dönemde ortaya çıkan gerçekler, buna dayalı olarak ortaya çıkan görüşler, bu zaman diliminde zamanın değerini etkisi altına alır, yönlendirir. Bunun böyle bir dönemi yaşamaktayız. Seçimden bu yana geçen kısa zamanda, Türkiye İşçi Partisi gündaki sol çevrelerin genellikle kabul edip uyguladıkları «CHP'yi kayıtsız şartsız destekleme» politikası son noktasına gelip dayandı ve iflas etti. CHP'nin tek başına iktidarı olmasından değil tabii. Bu kısa süredeki tutum ve davranışları CHP'nin gerçek konumu ve işlevi açısından CHP'nin gerçek konumu ve işlevi açısından gözler önüne serildiği ama kaldırılmayacak, zaten böyle bir arzusu da bulunmayacağı görev ve yükümlülükler yüklemenin anlamışlığı belirgin olarak ortaya çıktı. Eğer seçimler CHP'yi tek başına iktidara getirebilseydi durum aydınlanmasa bir süre daha geçilebilirdi belki, o kadar.

Bilinen gerçekler, ama bir sürer unutulduğu veya dar grupçuluk hesaplarıyla gözardı edildiği için yeniden hatırlanmaya yarar var. Çözümün demokrasinin gelişmesinde de öncül itici güç işlevi ve onun partisi'dir. İşçi sınıfının kendi sınıf partisiyle mücadeleyi gerçekleştireceği görev ve yükümlülükler başka bir sınıfa ve partisine aktarılamaz, devredilemez, başkalarına bırakılmaz. Temel yanığı bu aktarımdan doğdu.

Ayrıca bu politika dar grup hesaplarına dahi tere düşmekteydi. Seçimlerde CHP'nin solundan ve TIP taraftarları dışından Türkiye İşçi Partisi'ne verilecek oylar, bugün nasıl CHP'ye verildiğine bilmeyenler de aynı söyleyemiyorlar. Bu oylar CHP'nin solundan inşaatçı işçileri bir gücün varlığını simgeliyecekti ve abartmadan söyliyelim, milletvekilleri sayısı hiç mekanik hesapların ötesinde, belki CHP'nin şu veya bu yöllü iktidara gelmesi da sağlanabilecekti. Bu mümkün olmadı. TIP'in seçim çalışmalarını, oluşturulan direnci biçim ölüme kurmadı.

Türkiye İşçi Partisi gündaki sol'un politikası son noktasına gelip dayandı ve iflas etti, denildi. Gerçekten bugün, kimse, kalkıp bugüne kadarki politikanın aynen sürdürülmesini ve CHP'nin şartsız desteklenmesini devam ettirmek dört yıl sonra gerçekleştirilecek bir CHP iktidarına bel bağlanmasını savunamaz; savunamamaktadırlar. Bu Tersine, belirtilmişti üzere ve giderek birinci yanlı bir üslupla, durmadan CHP'nin yeni yeni hataları keşfedilmekte, ancak kendilerinin bugüne kadar sürdürdüğü politikaların bir değerlendirilmesi, tartışılması henüz yapılmamıştı veya gene aynı dar grupçuluk hesapları böyle bir değerlendirilmesini engellemişti henüz denilemek. Oysa oylar bir kez bekleniyor, seçimler gelmiş dayandı. Bu değerlendirilmeye ererç yapılması zorundaydı. Yeter ki, yapıldığı zaman artık geç kalmış olmasın.

Zafer, Angola Halkının Oacağı

Günümüzde, ulusal kurtuluş hareketlerinin kazandığı boyutlar, ulusal kurtuluş sonra toplumsal kurtuluş için verilen mücadeleler söz konusu olduğunda, özellikle 1975 yılından bu yana Afrika'nın genç uluslarından ortaya çıkan gelişmeler dikkati çekmektedir.

Ulusal bağımsızlık ve daha sonra izlenecek yol konusunda başlıca iki gelişme son zamanlarda dünya kamuoyunu ve demokratik güçleri çok yakından ilgilendirdi. Birbirine yakından bağlı ve birbirini yakından etkileyen bu gelişmeleri şöylece özetlemek mümkündür:

Birincisi, Afrika'nın genç ulusları, toplumsal kurtuluşu pekiştirilmediği sürece politik bağımsızlığını giderek gerçek anlamı yitireceğini, emperyalizmin yeni sömürgeci yöntemlerinin ağına düşebileceğini başka ülkelerin deneyimlerinden hareketle gözlemleyebilmektedirler. Bu gözlem ve deneyimler ışığında başta Angola, Mozambik, Gine-Bissau gibi genç uluslar olmak üzere, Afrika'nın bağımsızlık kazanmış ülkeleri içte ve dışta giderek daha tutarı ve kararlı bir anti - emperyalist ve anti - kapitalist konuma yerleşmektedirler.

Bu yöneline göre, zaten son kalelerinden yaralı bir hayvan gibi direnmeye çalışan, evrensel insanın birliğini tüketmiş dünya emperyalizmi, genç ulusların yöntemleri karşısında daha bir dehşete düşmüş olarak saldırganlıklarını artırmaktadır. Genç uluslara yönelik emperyalist tehdit, bugün eskisinden daha açık, daha tehlikeli bir hal almıştır.

1975 yılında bağımsızlığa kavuşan ülkelerden olan 5 milyon nüfuslu Angola, en başta emperyalizmin mağaları olan ve Çin yönetiminin bölücü politikası ile de desteklenen FNLA ve UNITA gibi sözcü «kurtuluş» örgütlerine karşı başarılı bir mücadele verdi. Gerici saldırılarını başı çıkararak genç Angola, emperyalizmin ve onun yeni işbirlikçilerinin saldırılar karşısında en güvenilir yolun tutarı bir anti - emperyalist ve anti - kapitalist politika izlemek olduğunu bilincine vararak, bu çizgide ileri adımlar attı.

Angola, sosyalist bir toplumun kuruluşu için gerekli radikal dönüşümleri gerçekleştirmeye 1975'ten bu yana hızla ilerliyor. Bu yolda Angola'nın attığı iki adımlar, çeşitli milliyetçiler yoluyla ölenin dışı tekliflere bağımlılığının sona erdirmesi ve yabancı sermayenin ülkeye girişimini kısıtlaması oldu.

Daha sonra, 1976 yılında, banka sistemi ile birlikte şeker, tekstil, çimento, metalürji ve elektrik sanayisinde geniş devletleştirme girişimi yapıldı ve bu dallarda yabancı şirketlerin egemenliğine son verildi. Bunun, ülkede önemli bir yer tutan kahve işleme sanayinin ve büyük plantasyonların devlet denetimine alınması izeldi.

Tarım kesiminde de köklü dönüşümler gerçekleştirildi. Tarım kesiminde uygulanan reformlar sonucunda, Angola tarımında egemen durumda bulunan yabancı şirketler

hele uların yerini işbirlikçilerinin egemenliklerine son verildi. Buna, tarımın kooperatif güçleri içinde örgütlenecek dönüşürmesi yolundaki adımlar izlendi.

Angola, politik bağımsızlığını kazanmasından sonra yeniden emperyalizmin yörüngesine giren Mısır gibi ülkelerde cereyan eden gelişmelerden aldıkları dersle, politik öncülüğün olmaksızın toplumsal kurtuluş yolunda kalıcı adımları atılmayacağına nüfuzunu varmıştı. MPLA hedefinin sosyalist bir düzenin kurulması olduğunu, bu hedefe de «değişik» ve «kendine özgü» yollarından değil, bilimsel sosyalist ilkelerin ışığında ulaşılabileceğini açık ilan etti. Bu yıl Ocak ayında MPLA merkez komitesi, toplumsal kurtuluş yolunda atılacak ileri adımların kalıcılığı için öncül bir partinin gerekliliği üzerinde duruyordu.

Bu adımlar, dünya emperyalizminin ve onun mağalarının tepkisini çekmekte gecikmedi. Bu yıl Subütanda Angola'ya yönelik olarak başlatılan askeri saldırıların Angola, Mozambik ve Gine-Bissau gibi ülkelerin de aralarında bulunduğu sosyalizm yolundaki genç ulusları hedef aldığını biliyoruz. Bu planlı saldırı, «Kobra 77» adı verilen genel saldırının bir parçası idi yalnızca.

Ancak bu tür saldırılara karşı Angola halkının birikmiş ve kararlı olduğu da bilinen bir gerçek. Bir süre öncesine kadar Angola Dışişleri bakanı olan, bugün ise başbakan yardımcılığı görevini sürdüren oğlu olan José Eduardo de Santos, emperyalizmin Angola'ya hedef alan planlı saldırılarını somut örnek ve deliller ile gündüklükten dünya emperyalizminin saldırgan güçlerini denetleyen Çin'in tutumuna da sert bir biçimde eleştiriyordu. Angola başbakanı söz konusu, bütün bunlar karşısında Angola halkının dünyadaki ilerici güçlerle omuz omuza, gerici ile ve emperyalizmin saldırılarına karşı sonuna kadar direneceğini açık bir dille vurguluyordu.

Başta Angola olmak üzere genç Afrika uluslarında atılan ve emperyalizmin tepkisini çeken ileri adımların geriyeye çevrilebilmesi imkansız. Çünkü bugün, daha da güçlenen sosyalist ülkelerin destek ve yardımları ile, bağımsızlıklarını kazanan ülkelerin sosyalizmin kuruluşu yolunda daha tutarı ve kararlı adımlar atabilmeleri kolaylaşmıştır. Daha açık söylenirse, özellikle Afrika'daki bağımsızlık mücadelesinin sosyalizmin kuruluşu mücadelesi ile birliktedir, onunla çifte yürütülmesi için bugün gerek iş gerekse diğer koşullar da çok daha elverişli.

Emperyalizmin tepkilerini çeken, yaralı hayvanı oradan oraya saldıran koşullar bunlar. Ancak aynı koşullar emperyalizmin ve gericiğin saldırılarının püskürtülmesini için elverişli koşulları da yaratıyor. Dünya halkının mücadele azmine, sosyalist ülkelerin her türlü destek ve yardımına dayanarak gerici saldırılarını başı çıkararak Angola, bu günlerde piyasaya sürülen «Kobra 77» planında da böyle çıkartarak gücümlerini denetliyor. Ulusal kurtuluş hareketinin giderek anti - kapitalist boyutları kazanarak gelişmesi, geriyeye çevrilemeyecek bir süreçtir.

İki Toplumun İç Yapısının Demokratikleştirildiği Bir Kıbrıs Oluşturulmalıdır

Geçtiğimiz günlerde, Kıbrıs «harış hareketi»nin, 2. yüzyıldaki Türkiye'de ve Kıbrıs'da «österler»le kurulduğu...

Bundan üç yıl önce, adada doğan toplu turizm karşısında CİP - MEK Kalesiye Hükümeti döneminde yapılan askeri müdahale ve bunu izleyen gelişmelerle, Kıbrıs sorunu bugün hala sıcaklığını koruyor.

Söz olarak da Güveneye almanaya Ecevit hükümeti döneminde Maras bölgesindeki işlevsiz işletmeye açılması, bu konuda tartışmalar kızdırdı. Birçok tepkilere neden oldu. Diğer taraftan 2. MC, protokolünde Kıbrıs'ın özel bir bölüm ayrılarak iki bölge ile toplama halinde bir federal devlet tezini iletir sürüyor. Kıbrıs Adasının fihl tahsilinin pekiştirilmesi öneriyor.

Büldüğü gibi Türkiye İşçi Partisi öteden beri Kıbrıs konusunda ABD emperyalizminin dikte ettiği fihl tahsil politikasına karşı çıkıyor. Kıbrıs'da Rum ve Türk halklarının birleşmiş birliği birarada yaşadığı, askerden, işçiden ve silahtan arındırılmış, toplumların iç yapılarının demokratikleştirildiği bir Kıbrıs devleti öneriyor.

«Kıbrıs sorununun ABD'nin dayattığı bir plana göre ve onun arabuluculuğu ile bir çözüme kavuşturulması girişimleri, Adanın hukuk dışı seyninde demokratik bir devlet görünümüne alındığı fihl tahsilini, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'nun ABD tarafından kontrol ve tehdit altında tutulabilecek bir ös haline getirilmesini ve bunun sonucu olarak da Türkiye'nin ABD emperyalizmine ve NATO'ya daha da bağımlılaştırılmasını öngörmektedir. Bağımsızlık, egemenlik, toprak bütünlüğü ve bağımsızlık uluslararası garanti altına alınması, bu garanti altında tüm yabancı ös ve askerlerden arınması ve kendisi de askerleştirilmesi, her iki toplumun fihl yönetimlerinin demokratikleştirilmesi, emperyalist devlet yönetiminin süz ve karar sahibi olabilmesi için şartlar altında kardeşçe, uyumlu bir biçimde yaşayabilmeleri bir Kıbrıs devletin oluşturulması, hem Kıbrıs Türk ve Rum topluluklarının, hem de Türkiye ve Yunanistan'ın hak ve çıkarlarına, Akdeniz ve Ortadoğu'nun güvenliğine ve dünya barışına en uygun çözüme biçimdir. Kıbrıs sorunu bu illeler çerçevesinde çözüme kavuşturulmalıdır.»

— Türkiye İşçi Partisi 1. Büyük Kurultu Kararlarından

Dünya İşçi Sınıfı Sacco ve Vanzetti'yi Anıyor

Amerika Birleşik Devletleri'nin Massachusetts eyaletinin South Braintree kasabasında 1929 yılının 15 Nisan'ında bir fabrika toplu. Soyunda fabrikanın muhasebecisiyle beklisi vurularak öldürüldü. Bu olayla ilgili olarak 1981 doğumlu kunduracı Nicola Sacco ile 1988 doğumlu seyyah balıkçı Bartolomeo Vanzetti olaydan habersiz bir tramvaya giderlerken tutuklandılar. Böylece sıradan bir soygun olan bu olayın durması ve «sanıklar» sıradan bir dava olmasını çıkacak, bütün dünyada tartışılan bir olay haline gelecekti...

Ve davanın sonuçlanmasından geçen 50 yıl sonra ABD yargı organları Sacco ile Vanzetti'nin suçsuzluğunu açıklamak zorunda kalacaklardı. Fakat Sacco ile Vanzetti'nin elektrikli sandalyeye oturtulmalarından 50 yıl sonra.

Neden Sacco ve Vanzetti davası bir tartışma haline gelmiş? Cevabı çok açık: Çünkü bir adis soygun nedeniyle değil, siyasi inanç ve mücadeleleri nedeniyle öldürüldüler. Onlar sıradan insanlar değillerdi. Onlar Amerika'da ilk sendika hareketlerinde yer almış işçilerdi. İşçi sınıfının mücadelesini yürüten militan işçilerdiler.

Ülkede o zamanlar işçi sınıfı militanlarını temizelemek amacıyla kitlesel tutuklamaların yapıldığı, bu amaçla provokasyonlarla ellerinde geleni yapıyor, zamanın İtalya'sının başına «Il Duce»nin çökeltildiğini ve gericiğin her türlü yöntemi kullanarak işçi sınıfının mücadelesini kurtmaya çalıştığını hatırlamak gerek. Böyle bir ortamda işçi sınıfı militanları olarak Sacco ve Vanzetti'nin tutulmaları ve öldürülmesi, o günün için bir işliktir olmayan bir olayla suçlandılar.

Sacco ve Vanzetti İtalya'dan göç etmişlerdi, tutuklanmalarında her ikisinin de İngilizce köktüdü. Sorulan soruları tam olarak anlayamıyorlar ve verdikleri cevaplar da yanlış olarak tercüme ediliyordu. Ayrıca «sanıklar» tanıdıkların iddia eden tanıkların durumu da ilginçti. Şirketin çalışanları bir örneğin, ilk verdiği ifadeden sonra işten atılması üzerine ifadesini değiştirmiş ve yeniden iş almamıştı. Davada ayrıca yeni gibi tanıkların örneği çoktu. Ayrıca Sacco ve Vanzetti o gün başka başka yerlere taşınmış insanlar olmaları ve gürurüyle öldüklerini çok daha tutarı, bir biçimde, tanıkların ifadeleri tutmuyordu. Fakat daha işin başında Massachusetts eyaleti yargıcı «bu anarist dürtülerle yola gitmek-

amıyla işe koyuldu. Ve çok geçmeden öcünü almaya çalıştılar. Fakat ortaya beklenmedik bir lanık çıktı. Bu tank Madeiros isimli. Sacco ve Vanzetti ile aynı hapishaneye yatan bir mahkumdur. Bu mahkum süz edilen soygunu yapan kişi kişiden biliyordu. Böyle bir olayda Madeiros'un kullanılması hiç şaşırtıcı değil. Çünkü Madeiros boğazına kadar pisliğe batmıştı. Süz buylu bütümlü. Daha ufak yastan bayışarak genç yaşına rağmen işlenmiş göz kalınlaşmış. Adam bile öldürmüştü. Ve günün birinde iki adam pelep çok para olan bu işi tek başına yapmıştı. Fakat Madeiros'un kaderi de böylece Sacco ve Vanzetti'ninkine bağlanmıştı. Hayatta kalması şüphesiz. Zaten işlediği suçları onun bir kaç defa asama bile yetirdi. Artık böyle bir durumda kendisi için hiç bir umudun kalmadığını görünce gerçevi itiraf etmeye karar verdi. Gerçi daha biraz daha uzadı ama sonu değişmedi. 23 Ağustos 1927 gün Nicola Sacco ve Bartolomeo Vanzetti elektrikli sandalye ile idam edildiler. Aynı gün Madeiros da idam edildi.

Sacco ve Vanzetti'nin fiziki varlığını öldürmekle, onların inanç ve düşüncelerini silibitirmelerini sananlar sanıldılar. Çünkü bu düşünceyi bütün dünyada milyonlar emekçi paylaşıyorlar. Ve onlar yatacaktı. Bütün dünya emekçilerinin yreklere Sacco ve Vanzetti'nin yüreği işi kaynaştı bir bütün oldu. Turin'de, Napoli'de, Cenova'da, Roma'da, Londra'da, Toulouse'da, Marsilya'da, Lyons'da, Berlin'de, Kolombiya'da, Venezuela'da, Brezilya'da, Silde, Arjantin'de, Moskova'da, Güney Afrika'da ve dünyanın diğer ülkelerinde her yerde grevler, protestolar, gösteriler, yürüyüşler yapıldı. İşçi sınıfı uluslararası dayanışmasının en iyi örneklerinden birini verdi.

Faşistler hükuku ellerinde düzmece bir silah yaptılar. Fakat 50 yıl sonra da olsa suçlarını itiraf etmek zorunda kaldılar. Kapitalist - emperyalist ülkelerde bugün de Sacco ile Vanzetti benzeri olaylar sürüp geliyor. Bu iki yüzlüler simdi de sosyalist ülkelerin karşısına insan haklarını korumak adına çıkıyorlar.

Sacco ile Vanzetti'yi öldürdüler. Sacco ve Vanzetti ölümlerini giderlerken, bu mücadele atılması insanların onurunu ve gururunu taşıyor. Milyonlarca emekçiye örnek oluyorlar. Dünya emekçileri Sacco ve Vanzetti'nin anısını unutmayacak. Her zaman aynı bağışında yaşayacaklar. Her zaman aynı bağışında yaşayacaklar.

Belgrad Konferansı Çıkmaza İtiliyor

Belgrad'da 15 Haziran'dan beri süren uluslararası toplantıda, 1975 yılında Helsinki'de imzalanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Nihai Belgesi'nin daha derin ve kapsamlı bir içeriğe kavuşturulması yolunda çalışmalar sürdürülüyor.

"Belgrad Konferansı" diye anılan ve 33 Avrupa ülkesiyle ABD ve Kanada temsilcilerinin katıldığı bu toplantı, sonbaharda yine Belgrad'da dış işleri Bakanları düzeyinde yapılacak ana toplantının tarihini, süresini ve gündemini saptamayı amaçlıyordu.

1975 Ağustosunda Helsinki'de Toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği toplantısı, Sosyalist sistem ile kapitalist sistem arasındaki uluslararası ilişkilerde önemli bir dönüm noktası niteliğinde idi. Bu toplantının nihai senedi ile, iki sistemin barış içinde bir arada yaşaması ilkesi, resmi bir belge ile onanmış, ikinci dünya savaşı sonrası oluşan sınırların değişmezliği saptanmış, insan hakları ve demokratik özgürlükler konusunda belgeyi imzalayan ülkelerin hükümetlerine önemli yükümlülükler getirilmişti. Bundan dolayı, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği konferansı Dünya Sosyalist Sistemi ve dünyadaki tam ilerici güçler açısından önemli bir kazanım olmuştur.

Belgrad Konferansında görülen şu ki Helsinki'nin yarattığı bu olumlu gelişmeler emperyalist batı ülkelerini oldukça rahatsız etmiştir. Sonbaharda Belgrad'da benzeri bir belgenin onaylanması, emperyalizmin ve yayılmacı, baskıcı politika ve uygulamalarını pervasızca sürdürmesini engelleyecektir. Bunun bilincinde olan emperyalist devletlerin temsilcileri, Konferansı başından beri, "Sovyetler'deki insan hakları uygulamasının" Sonbahar toplantısında ayrı bir gündem maddesi olarak ele alınıp incelenmesi tezinde ısrar etmekteydiler. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, teklifin bu biçimine şiddetle itiraz ediyorlar. Çünkü bu tavır, konferansın olumlu bir biçimde gelişip gerçek amacına ulaşmasını engelleme amacını taşımaktadır.

Bu durumda, emperyalist çevreler Sovyetler Birliğinin tavrını, "hesap vermekten çekiniyor" diye yorumlayıp, yayarak dünya kamu opinionunda Sovyetleri Konferansı engelleyen bir güç olarak göstermeye çalışmaktadır. Fakat, Belgrad'daki Sovyet baş delegesi, çeşitli açıklamalarından, sorular gerçek boyutlarını ortaya koydu. Sovyet delegesi, şöyle diyor "Biz insan haklarını tartışmaktan kaçınımıyoruz. Aksine tartışılmasını istiyoruz. Amerika'nın bizi eleştirmesinden de çekinmiyoruz. Bu toplantı Avrupa Gü-

venlik ve işbirliği toplantısıdır. Avrupa'nın güvenliği açısından tartışılması gereken sayısız sorun var. Bu toplantının amacı güvenlik ve işbirliği açısından ileri noktalara varmak olmalı... Ancak görüyoruz ki, Amerika ve Batılılar, Carter'in ağzından dinlediğimiz ve yalnızca sosyalist dünyaya yönelmiş bir insan hakları tartışmasıyla, bu toplantıyı amacından saptırma istiyor. Bu konuyu baş sorun durumuna getirmek, böylece kendi çıkarlarına uygun propaganda yapmak niyetinde görünüyorlar."

ABD'nin başını çektiği ve diğer batılı emperyalistlerin de hep bir ağızdan katıldıkları "insan haklarını savunanlar korosu", utanmazca bir taktikle Sovyetler Birliğini ve diğer sosyalist ülkeleri insan temel hak ve özgürlüklerine tecavüzle suçluyorlar.

Oysa bu beylere sormak gerekir: Örneğin, işten atılmak, sürülmek, aç, açık kalmak, hangi toplumsal sistemin hastalığıdır? Emegin hakkını alabilmek için hangi toplumsal sistemde işçilerin kitlesel mücadelesi vardır? Gencinden yaşlına kadar hangi toplumsal sistemde insanlar, öğrenim özgürlüğü ve eğitim hakkı için mücadele ediyorlar? Hangi toplumsal sistemde, uluslar ve milliyetler üzerine ırkçı, şoven baskı ve politikalar uygulanmaktadır? Gençlik ve kadın sorunları hangi toplumsal sistemin çözümsüz bıraktığı sorunlardır?

Sosyalizmin özünde olan, Dünya Sosyalist Sistemi içindeki ülkelerin tümünde de vardır. Nitekim, insan hak ve özgürlüklerine saygı ve kolektif inşaa, bu ülkelerde gelişerek sürmektedir.

İnsan Hak ve Özgürlüklerinden bahsedildiğinde, kendilerine yalnızca utanmak düşen Emperyalist Devletlerin, ellerine ulaşmış kana bakmadan Sosyalist Ülkeleri bu konuda suçlamaları, onların ikilyüzlüklüğünün en açık kanıtıdır.

Dünyanın her yanında emekçi kitleleri yoğun bir sömür altında tutan, kanlı hükümet darbeleri tertipleyen, işkenceci faşist katilleri emekçi halkların üzerine süren, kimlerdir?

Gözü dönmüş bir biçimde silahlanan, tekelcilerin pazarlarını geliştirmek için halkları birbirine düşman edip savaşlar çıkartan kimlerdir?

Saldırgan askeri paktlarla, dünya sosyalist sistemini yeryüzünden silmeyi sinsice planlayanlar kimlerdir?

Atom ve Hidrojen bombaları yetmemiş gibi, bu kez de, yalnızca insanları öldürüp, eşyaya zarar vermeyen nötron bombaları imal eden ve böylece de, yağmacılıklarını ve insan hayatına ne ölçüde değer verdiklerini açıkça gözler önüne serenler kimlerdir?

Vietnam'da milyonlarca kişinin katilleri kimlerdir?

Zencileri yüz yıllardan beri kendi ülkelerinde köle vatandaş gözüyle görüp, açlığa terkeden, onları en yoğun biçimde sömüren ve en ufak kıpırdanışlarında kursunlanlar kimlerdir?

Gençliğin büyük bir bölümü uyuşturucu madde müptelası olan, sadist cinayetlerin, cinsel sapıklıkların, her çeşit hürsüzüğün, uğursuzluğun kol gezdiği, geceleri insanları sokağa çıkmaya korktukları, bir elektrik kesilindiğinde, 18 milyarlık yağma yapılan ülke hangisidir?

İşin düşündürücü yanı, batılı emperyalist devletlerin bu sahte insancılık politikalarına alet olanlar arasında sosyal demokrat ve hatta sosyalist çizgide bazı kişi ve örgütlerin de bulunması ve emperyalizmin anti - sovyetik ve anti - komünist kampanyasında bunların da yer almalarıdır. Bu durum, hiç bir gerekçeyle "hakkı" gösterilemez. Günlük politik gelişmeler, hesaplar, gelişici başarıları uğruna son tahlile sosyalizm düşmanlarının ekmeğine yağ süren konum ve davranışlar, ileride geri dönüşüme güç, telafisi imkansız gelişmelere yol açar. İşçi sınıfı ve emekçi halkların uluslararası birlik ve dayanışmasını zedeleyecek, dünya sosyalist sistemini küçük düşürecek tutumlar, bunu öne süren kişi ve kuruluşlara ancak zarar getirebilir.

Sovyetler birliğinde emek düşmanlarının, sosyalist demokrasi düşmanlarının, emperyalist güçler tarafından satın alınmış bir kaç kişinin cezalandırılması, insan haklarının çiğnenmesi demek değildir. Sosyalist Ülkeler, dünyanın bütününden yalıtılmış "adacıklar" değildir. Belli bir süreç boyunca oluşturulup geliştirilen ilişkiler, bir anda bir "yazar"-ın, "bilim adamının" -Sovyetlerdeki baskıcı düzene- karşı çıkivermesiyle patlak vermekte ve emperyalist güçler, dünya kamu opinionunda bu kişiyi bir anda Janse edip, aylarca söz konusu etmektedirler. Fakat tuhaftır ki, Solzenitsin'den, Sakharov'a kadar, tüm bu "özgürlükçü" aydınlar, nedense Sovyetler Birliği dışına çıktuktan bir süre sonra hemen unutulmakta, emperyalist tertipler hemen yeni birilerinin peşine düşmektedirler. Çünkü, "Sosyalist ama özgürlük yanlısı" diye ortaya çıkan bu kişilerin maskesi düşmekte, gerici ve faşist yüzleri tüm açıklığıyla görünmektedir. Açıktır ki, bu saldırılar, bu bir kaç kişinin satın alınması yoluyla sürdürülen anti - komünist propaganda, kapitalist ülkelerdeki (özellikle batı Avrupa'daki) orta sınıfları terdihin etmeye ve işçi sınıfı ile bağlarını koparmaya yöneliktir.

İşte bugün Belgrad'da emperyalizmin politikası uluslararası planda ve resmi düzeyde oynanmak isteniyor. Sosyalizmin gelişen gücü ve saygınlığı zedelenmek isteniyor. Ama emperyalist güçlerin bu manevrası da mahkum edilecektir.